

Република Србија

Министарство финансија

Сектор за макроекономске и фискалне анализе и пројекције

ТЕКУЋА МАКРОЕКОНОМСКА КРЕТАЊА

Април 2022.

* Приликом коришћења анализа објављених у овој презентацији обавезно је навођење извора.

РЕАЛНИ СЕКТОР

Реални раст БДП у 2021. години према процени РЗС износио је 7,4%

ИПАС је у фебруару 2022. године забележио раст од 4,1% мг.

Укупна индустријска производња у фебруару је међугодишње мања за 0,7%, док је прерађивачка индустрија остварила раст од 2,1%

Фебруарски промет робе у трговини на мало реално је већи за 7,7% мг.

Међугодишњи раст броја ноћења туриста у фебруару износио је 24,9%

Економска активност је у 2021. години, према процени РЗС, забележила раст од 7,4%.

Доприноси годишњој стопи раста БДП, производна страна, п.п.

Доприноси годишњој стопи раста БДП, расходна страна, п.п.

* Прелиминарни подаци ** Процена РЗС на бази кварталних обрачуна
Извор: РЗС, обрачунато у Мфин;

Очувана макроекономска стабилност, активирање нових производних капацитета уз свеобухватан и континуиран програм подршке привреди и становништву током трајања пандемије резултирали су снажним растом привреде у 2021. години који је за 1,4 п.п. већи од иницијалне пројекције.

Повећање креиране БДВ у 2021. години забележено је код свих сектора, осим код пољопривреде. Услужни сектор који је током претходне године био највише погођен пандемијом је, следствено свом највећем учешћу у БДП, имао улогу доминантног носиоца раста и то пре свега као резултат повећања трговине, саобраћаја, туризма као и стручно-техничких услуга. Индустрија је са опоравком спољне тражње и активирањем нових производних капацитета убрзала динамику у 2021. години и допринела расту БДП са 1,2 п.п. Грађевинска активност је остварила солидан раст услед даљег убрзања реализације инфраструктурних пројеката али и снажног опоравка приватних грађевинских радова чиме је допринела расту БДП са 0,8 п.п.

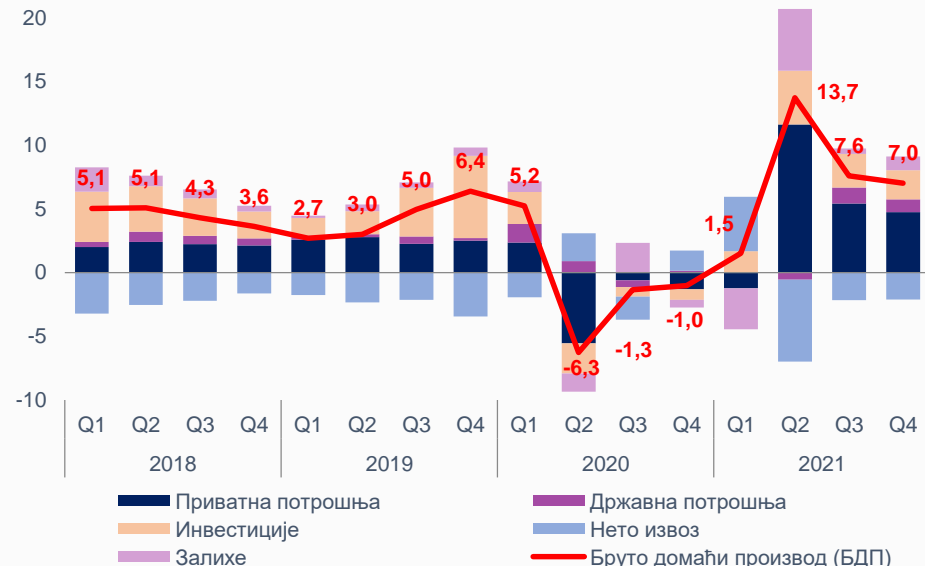
Посматрано по агрегатима употребе у 2021. години раст је у потпуности вођен домаћом тражњом, док је допринос нето извоза негативан. Очувана стабилност на тржишту радне снаге и повећање зарада, потпомогнуто повољним условима финансирања резултирало је растом личне потрошње и њеним позитивним доприносом расту БДП од 5,1 п.п. Инвестиције са растом од 12,5% су друга по значају компонента у погледу доприноса расту БДП, што је веома важно са становишта његове одрживости. Опоравак спољне тражње, уз активирање нових производних капацитета, резултирао је растом извозне активности, док је солидан раст приватне потрошње уз снажан раст инвестиција и већи увоз енергената крајем године имао за последицу и висок раст увоза.

Према процени РЗС, у четвртом кварталу 2021. године остварен је раст БДП од 7,0% мг, што је ревизија навише за 0,1 п.п. у односу на флеш процену.

Доприноси кварталној стопи раста БДП, производна страна, п.п.

Доприноси кварталној стопи раста БДП, расходна страна, п.п.

Извор: РЗС; прерачунато у МФИН

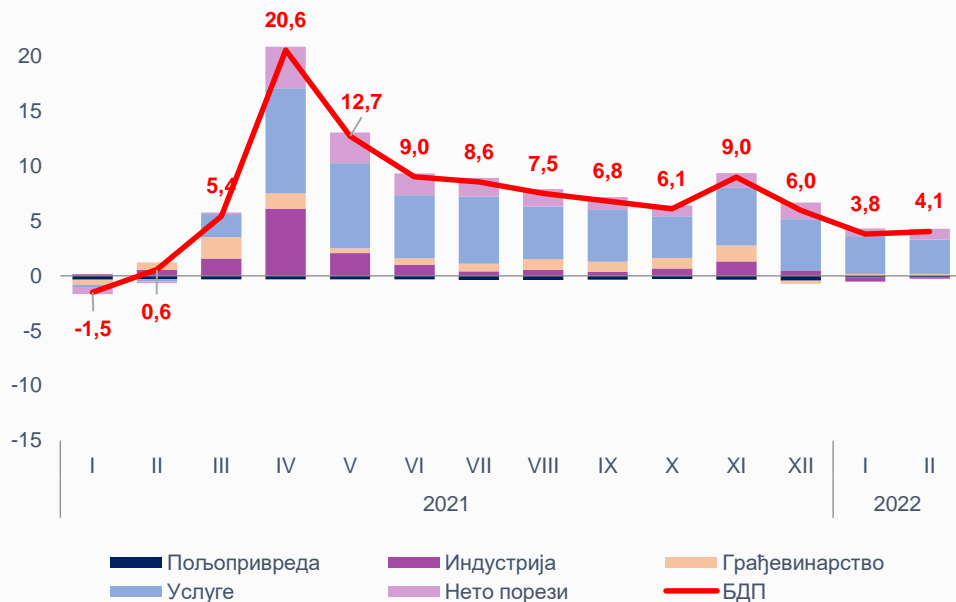
Након шока у другом кварталу 2020. године економска активност је захваљујући програму подршке привреди и становништву забележила снажан опоравак у другој половини године, да би већ у првом кварталу 2021. године БДП премашио ниво из предпандемијског периода. Добра економска кретања настављена су и у наредним кварталима, што је резултирало растом БДП од 7,4% у 2021. години.

Посматрано са производне стране раст БДП у четвртом кварталу вођен је сектором услуга, пре свега услед раста у делатностима трговине, туризма, саобраћаја, ИКТ и стручних и техничких услуга, као и делатностима са доминантно државним учешћем (Државна управа, Образовање и Здравство). Опоравак приватне грађевинске оперативе уз наставак реализације инфраструктурних радова резултирао је повећањем грађевине од око 11%. Економска активност у сектору индустрије је убрзала током четвртог квартала и забележила реални раст од 4,3%. Сушни период током лета одразио се на пољопривредну производњу која је у овом периоду забележила пад од 5,5%.

Посматрано по агрегатима употребе раст БДП у четвртом тромесечју у потпуности је вођен домаћом тражњом као резултат раста приватне потрошње и инвестиција, док је допринос нето извоза био негативан. Раст реалних зарада и запослености уз повећану склоност становништва ка потрошњи, одразио се на повећање приватне потрошње и њен допринос расту БДП од 4,8 п.п. Убрзање приватних инвестиција уз наставак реализације инфраструктурних радова резултирали су растом инвестиционе активности од 9,8%. Извозна и увозна активност су наставиле са двоцифреним стопама раста, али је због нешто већег раста реалног увоза услед повећаног увоза опреме и енергената допринос нето извоза био негативан.

ИПАС је у фебруару 2022. године забележио раст од 4,1% мг.

Индикатор привредне активности по секторима,
(доприноси расту, п.п.)

ИПАС – оригинални подаци, десезонирана серија и тренд циклус,
уланчане мере обима, мил. РСД

Месечна динамика привредне активности наставила је са растом међугодишње посматрано и почетком 2022. године, али по нешто нижим стопама него у претходном периоду. Значајнији негативни ефекти растућих геополитичких тензија на домаћу привредну активност очекују се са одређеним временским помаком, током друге половине године.

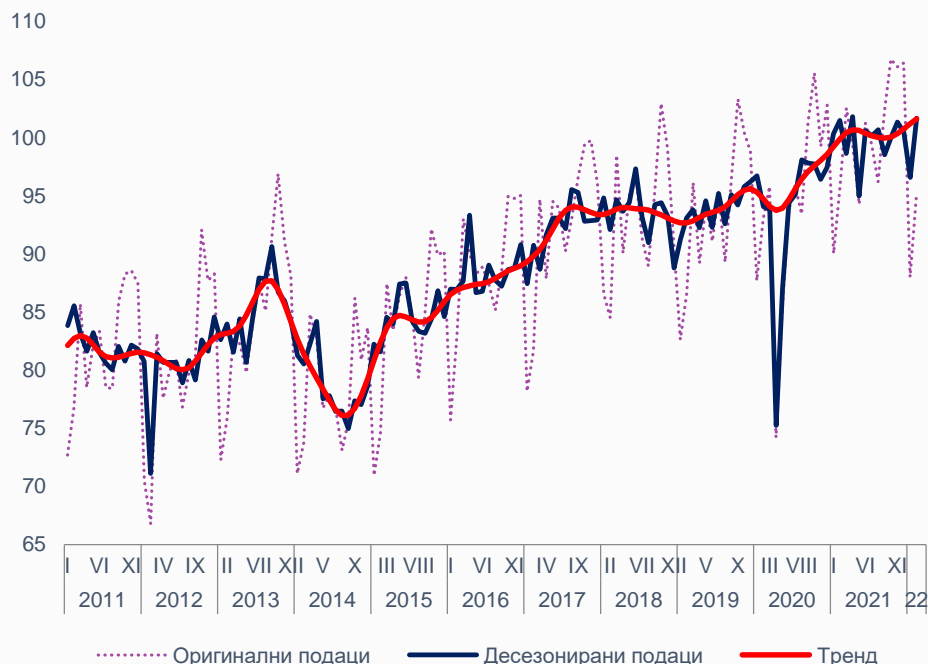
Министарство финансија, за потребе континуираног мониторинга економске активности и раног идентификовања активирања ризика привредног раста, на бази краткорочних показатеља израђује композитни индикатор привредне активности Србије – ИПАС*, као индикатор кретања економије у месечној динамици. Овај индикатор показује високу поузданост за сагледавање краткорочних кретања али се не може користити изоловано за оцену годишњих и средњорочних трендова.

Сви производни сектори са изузетком индустрије, чији је утицај негативан, забележили су позитиван допринос економском расту у фебруару 2022. године. Око четири петине доприноса остварио је услужни сектор са растом од 6,3%, пре свега као резултат повећања трговинског промета, саобраћаја, туризма, као и стручно-техничких и рекреативних услуга. Грађевинска активност је према процени Министарства финансија у фебруару била реално већа за око 4% мг, док је пољопривреда на бази техничке пројекције просечне сезоне забележила раст од 0,3%. Након слабог резултата у јануару, индустријска производња је у фебруару забележила солидна кретања, али је динамика међугодишње посматрано и даље испод прошлогодишњег нивоа за 0,7%.

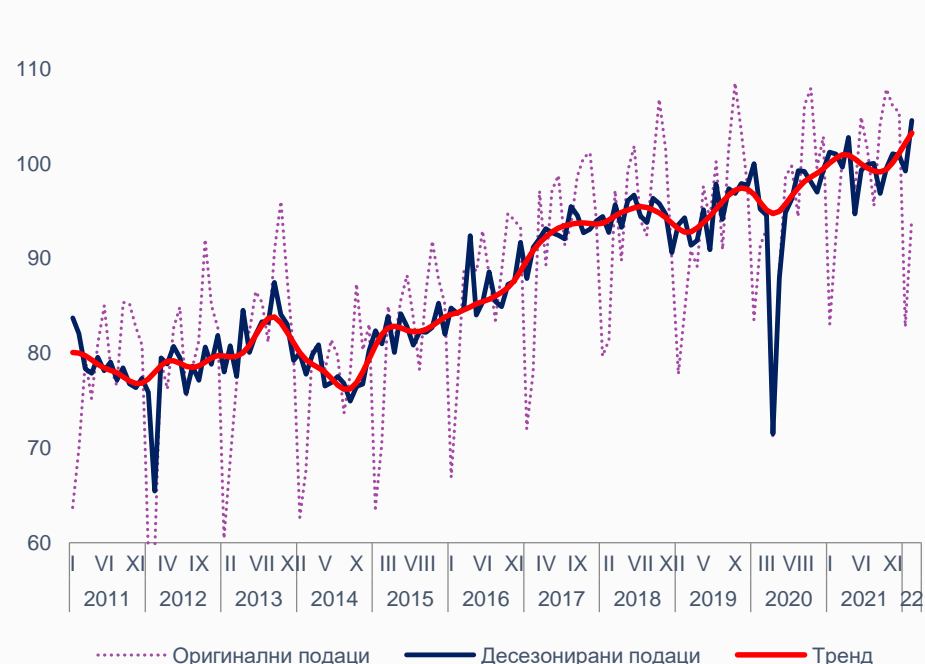
* https://www.mfin.gov.rs/upload/media/ZzkTpV_601696edb3a9a.pdf

Индустријска производња је у фебруару 2022. године остварила међугодишње смањење физичког обима производње од 0,7%.

Индекси укупне индустријске производње (2021=100)

Индекси прерађивачке индустрије (2021=100)

Извор: РЗС, обрачунато у Мфин

Негативна кретања у производњи струје у највећој мери су определила смањен обим укупне индустријске производње почетком 2022. године, при чему је у фебруару физички обим овог сектора био међугодишње мањи за четвртину. Фебруарски пад производње у значајној мери је ублажен растом у преостала два сектора – рударству и прерађивачкој индустрији за 44,9% и 2,1% мг, респективно.

Индустријска производња се релативно брзо опоравила од изразито негативних утицаја пандемије коронавируса. Током 2021. године повећање физичког обима је било вођено растом прерађивачке индустрије, али и позитивним доприносом електро-енергетског сектора. Оваква динамика резултирала је кумулативним растом у две пандемијске године од 6,8%, уз истовремени раст прерађивачке индустрије од 5,6%. На добре резултате у овом периоду утицало је и активирање нових производних капацитета, пре свега као резултат ефектуирања страних директних инвестиција из претходног периода, што је и у условима пандемије обезбедили стабилну динамику економске активности прерађивачке индустрије.

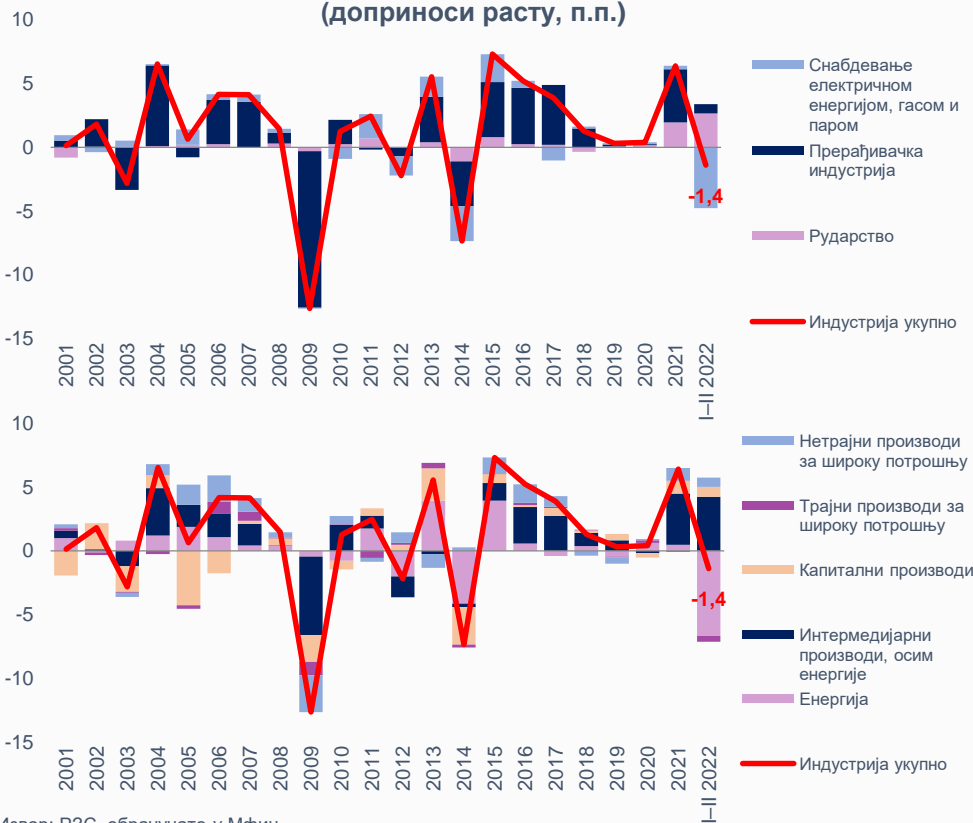
Према десезонираним подацима, фебруарским растом прерађивачке индустрије од 5,5% премашен је пад из јануара, док је истовремено укупна индустрија била већа за 4,9% у односу на претходни месец.

Међугодишње посматрано у фебруару је остварен раст у 14 од 24 делатности прерађивачке индустрије. Најзначајнији позитиван допринос расту овог сектора је потекао од металске индустрије са повећањем од 17,3%. Подједнак допринос пружиле су дуванска и прехранбене индустрије са растом од 43,9% и 3,8% мг. респективно. Производња хемијске индустрије је већа за 10,4%, док је производња металних производа повећана за 5,7% мг. С друге стране, најзначајнији негативан допринос имала је нафтна индустрија са падом од 10,9% мг, под утицајем више прошлогодишње базне вредности услед повећаног обима производње пред ремонт из марта 2021.

У прва два месеца 2022. године индустријска производња је остварила пад физичког обима од 1,4% мг.

Индустријска производња по производним секторима и намени, (доприноси расту, п.п.)

Допринеси стопи раста укупне индустрије, п.п, јан–феб. 2022.

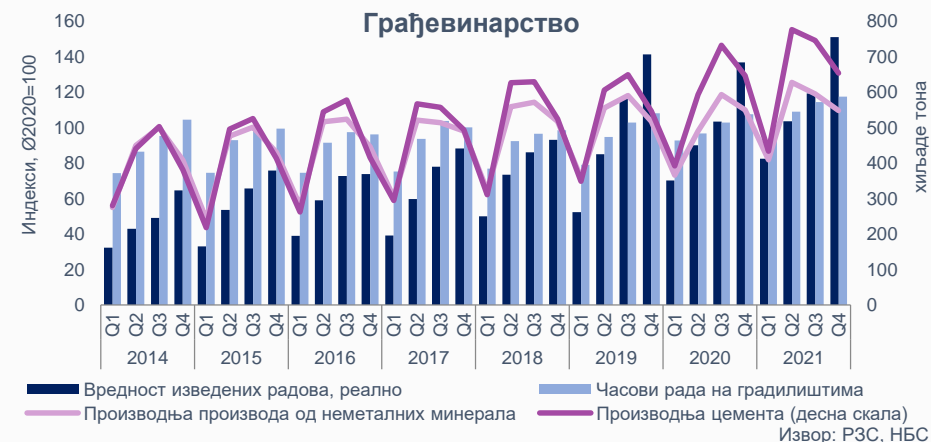
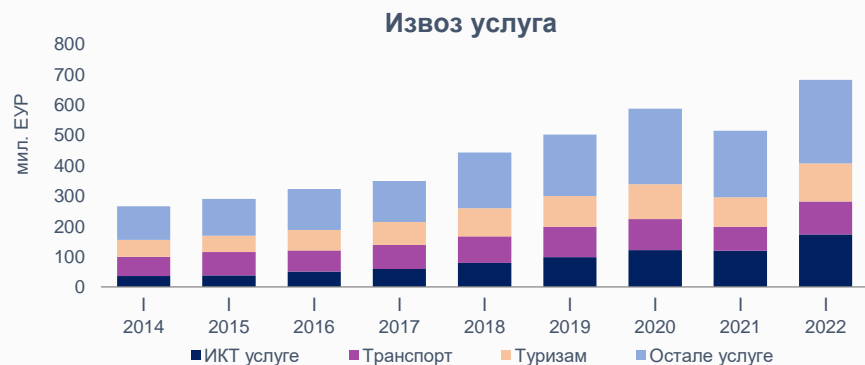

Неизвесности у међународном окружењу услед геополитичких тензија опредељују значајне негативне ризике, што уз смањену спољну тражњу наших најзначајнијих спољнотрговинских партнера, као и застоје у глобалним ланцима снабдевања може имати негативан утицај на динамику прерађивачке индустрије у наредном периоду.

Пад производње електричне енергије од 22,1% мг. определио је смањење укупне индустријске производње у прва два месеца. С друге стране, рударство наставља да бележи снажан раст од 37,5% мг. као резултат активирања нових производних капацитета од средине прошле године у области експлоатације руда метала. Истовремено, физички обим прерађивачке индустрије је међугодишње већи за 0,8% уз диверсификован раст у 17 од 24 делатности, пре свега услед повољнијих фебруарских кретања у овом сектору.

У прва два месеца, најзначајнији позитиван утицај на кретање прерађивачке индустрије имале су производња основних метала (раст од 11,5% мг) и металних производа (6,7%), док је производња основних саобраћајних средстава и прехранбене индустрије међугодишње била већа за 65,6% и 1,9%, респективно. Најзначајнији негативан допринос имале су нафтна индустрија (пад од 13,2% мг), прерада дрвета (-30,4%) и производња намештаја (-17,5%).

Почетком 2022. године високофреквентни индикатори указују на наставак повољних кретања у услужном сектору, упркос растућим геополитичким тензијама.

Трговина на мало наставља да бележи реални раст, који је у фебруару износио 7,7% мг. уз повећање промета све три групе производа. Упркос расту цена, промет моторних горива и прехранбених производа је реално повећан за 10,3% и 2,5% мг, док је раст непрехрамбених производа био 13,0%. Истовремено, туристичка активност мерена бројем долазака и ноћења туриста већа је за 37,8% и 24,9% мг, респективно

Промет робе у трговини на мало у прва два месеца 2022. године реално је повећан за 6,0% мг.

У истом периоду туристичке дестинације је посетило око 396 хиљада туриста, што је међугодишње повећање од 46,3%, уз раст броја остварених ноћења за 38,5%. У јануару 2022. године, девизни прилив по основу туризма већи је за 28,5% мг. и износио је 125 милиона евра.

У 2021. години, у односу на 2020. годину, остварен је раст броја новорегистрованих аутомобила за 8,3%.

У јануару 2022. настављен је раст извоза услужних делатности, при чему две трећина раста потиче од ИКТ, транспортних и туристичких услуге са међугодишњим повећањем од 45,4%, 36,6% и 28,5% респективно.

Повољна кретања у сектору грађевинарства настављена су у 2021. години у односу на 2020. годину, уз реални раст БДВ грађевинарства од 14,0%. У прва два месеца 2022. број издатих грађевинских дозвола је међугодишње већи за 23,4%, док је производња цемента била већа за 13,3%, а производња грађевинског материјала за 4,8%.

ЕКСТЕРНИ СЕКТОР

У фебруару 2022. године,
међугодишњи раст робног
извоза и увоза износио је 26,1%
и 53,0%, респективно

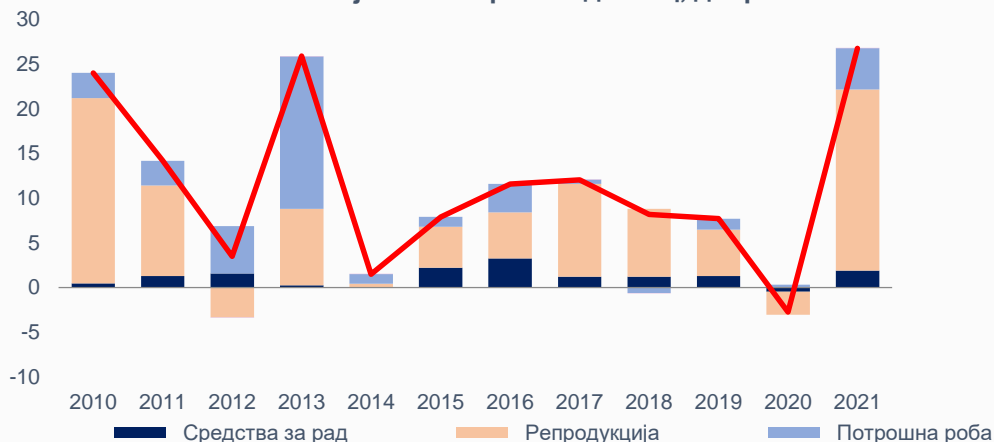
Покривеност робног увоза
извозом у фебруару износила је
65,2%

Најзначајнији спољнотрговински
партнери Србије у фебруару су
Немачка, Мађарска и Кина

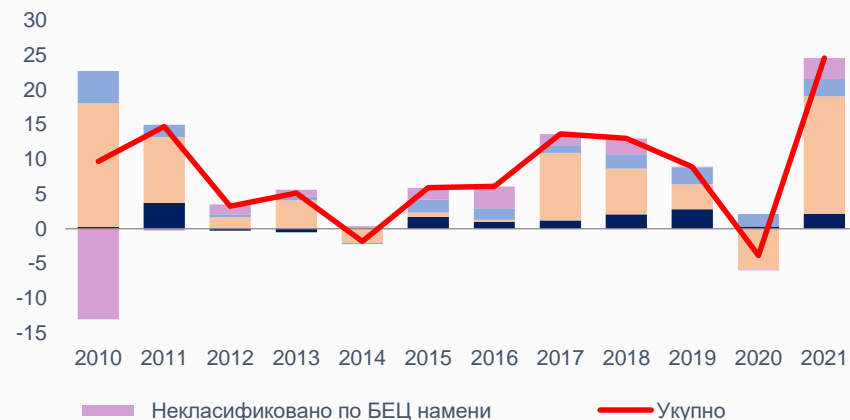
У јануару 2022. године, дефицит
текућег рачуна износио је 141,7
мил. евра

Услед опоравка светске привреде и екстерне тражње, извоз роба и услуга у 2021. години бележи интензиван раст, упркос поремећајима у глобалним ланцима снабдевања

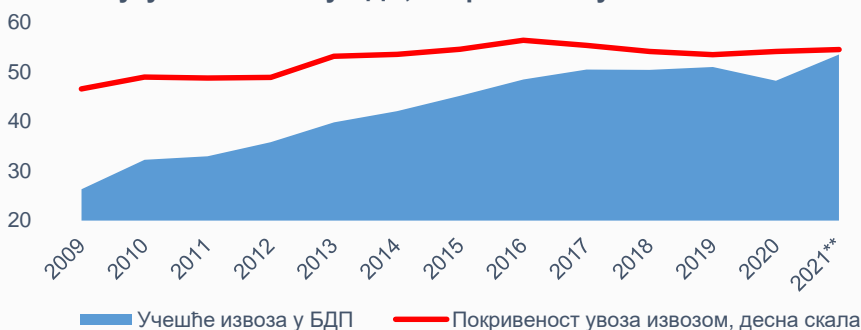
Извоз по економској намени производа БЕЦ, доприноси п.п.

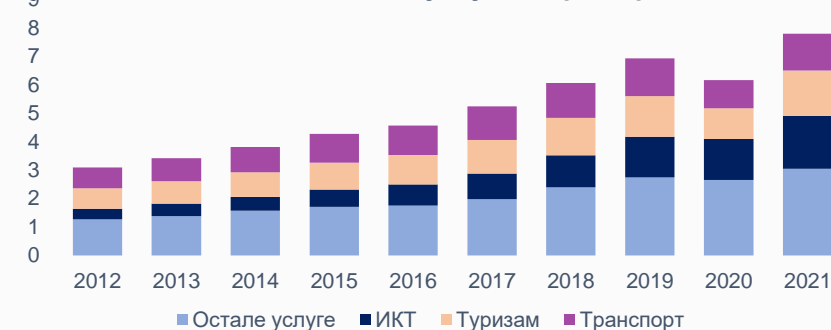
Увоз по економској намени производа БЕЦ, доприноси, п.п.

Учешће укупног извоза у БДП, покривеност увоза извозом*

Извоз услуга, млрд евра

Услед раста, како екстерне тако и домаће тражње, у 2021. години забележен је раст извоза и увоза од 26,8% и 24,6% мг, што је довело до повећања дефицита спољнотрговинске робне размене од 18,3% у односу на 2020. годину.

Прерађивачка индустрија, као носилац извозне активности, остварила је раст извоза од 24,5% у 2021. години, уз раст у 20 од укупно 23 делатности. На увећање извозне активности значајно је утицао и увећан извоз у рударству, који је забележио рекордан износ од 819,5 мил. евра, док је и у пољопривреди забележен раст извоза упркос нешто слабијој пољопривредној сезони.

У 2021. увоз репроматеријала забележио је раст од 32,7% и тиме определио и укупан раст увозне активности. Потрошна роба и опрема такође су дали позитиван допринос расту укупног увоза.

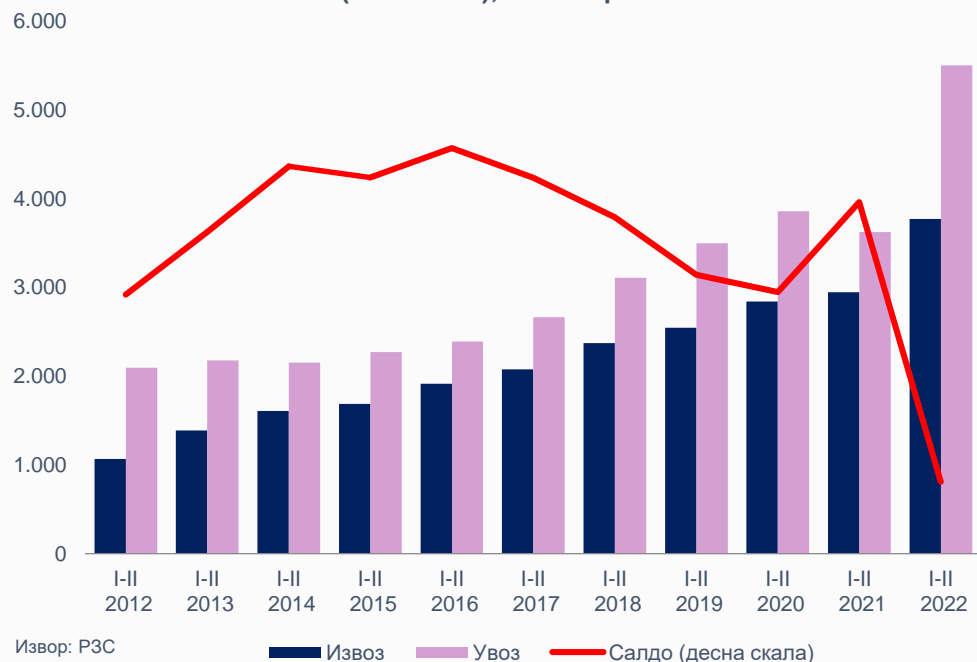
Повећање обима спољнотрговинских токова имало је за последицу раст учешћа укупног извоза у БДП у 2021. години на 40,6%, са 36,4% у 2020.

Извор: РЗС: * Процена Мфин, према националним рачунима.

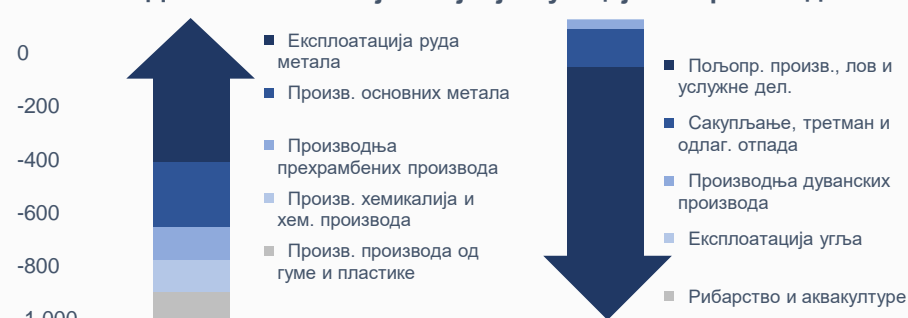
** Процена Мфин за 2021 на основу кварталних података о БДП.

Робни извоз и увоз у прва два месеца 2022. године, износили су 3,8 и 5,5 млрд евра респективно, док је покривеност увоза извозом смањена на 68,6% у односу на 81,3% у истом периоду претходне године.

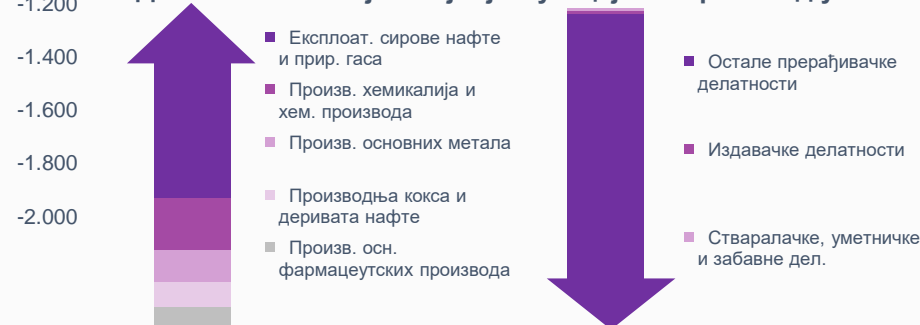
Спољнотрговинска робна размена у периоду јануар-фебруар (2012–2022), мил. евра

Делатности са најзначајнијим утицајем на раст/пад извоза

Делатности са најзначајнијим утицајем на раст/пад увоза

Само у фебруару 2022. године, спољнотрговинска робна размена је међугодишње увећана за 41,1% и износила је 5,1 млрд евра, услед раста извоза од 26,1% и увоза од 53,0%.

Робни извоз у фебруару 2022. године, износио је 2,0 млрд евра, што је повећање од 26,1% мг. Раст извоза прерађивачке индустрије од 23,2% вођен је извозом металске, прехранбене и хемијске индустрије (прираст од 77,3, 38,6 и 37,4 мил. евра, респективно). Поред тога, настављен је и снажан раст извоза рударског сектора, где је остварен прираст од 102,9 мил. евра, мг.

Вредност робног увоза у фебруару износила је 3,1 млрд евра (53,0%, мг). Увозна активност вођена је већим увозом репродукционих добара (раст од 76,7%), уз наставак раста увоза потрошне робе (22,4%) и опреме (7,1%).

У прва два месеца 2022. године, робни извоз повећан за 28,0% (односно 826,1 мил. евра), при чему је извоз прерађивачке индустрије повећан за 25,4% (за 665,9 мил. евра). Највећи раст извозне активности у оквиру прерађивачке индустрије забележен је у металској (62,3%), прехранбеној (26,0%) и хемијској индустрији (40,3%), а позитивни допринос забележен је и код гумарске (22,6%) и нафтне индустрије (96,1%). Рекордан извоз бележи сектор рударства у вредности од 228,2 милиона евра.

Раст робног увоза, у истом периоду износио је 51,7% и забележен је код 22 од 23 области прерађивачке индустрије. Скоро три четвртине раста увоза опредељено је вишим увозом репроматеријала, услед повећане активности привреде, али и виших цена енергената и енергетске кризе. Истовремено, увоз потрошне робе и опреме забележио је раст од 24,6% и 8,6%, респективно.

Најзначајнији спољнотрговински партнери Србије у периоду јануар–фебруар 2022. године

Робни извоз (мил. евра) и најзначајнији производи (%)

	516,2
Опрема за дистрибуц. ел. енерг.	15,9
Кукуруз, у зрну	15,7
Термојонске електронске цеви	5,3
Пумпе за течности	4,5
Остало	58,7

Робни увоз (мил. евра) и најзначајнији производи (%)

	601,1
Бакар	6,8
Путнички аутомобили	4,8
Лекови	4,4
Елек. апар. за струјна кола и сл	3,5
Остало	80,5

	193,4
Опрема за дистрибуц. ел. енерг.	19,9
Кукуруз, у зрну	5,2
Термојонске електронске цеви	4,6
Пумпе за течности	4,5
Остало	65,8

	646,3
Гас природни, течни или не	69,5
Уља од нафте и минерала	3,6
Електрична енергија	2,6
Лекови	2,0
Остало	22,4

	135,3
Руде бакара и концентрати	46,2
Бакар	35,2
Дрво, просто обрађено	3,6
Ротационе електричне машине	2,2
Остало	12,8

	673,6
Телекомуникациона опрема	8,1
Котлови за водену пару и др.	3,7
Машине за АОП и јединице	3,7
Медиц., фарм.произв., сем лекова	2,8
Остало	81,7

	315,3
Обућа	8,6
Путнички аутомобили	7,6
Гуме за аутомобиле и сл.	5,1
Пшеница и наполица, у зрну	4,5
Остало	74,2

	353,8
Кожа	6,6
Бакар	4,1
Делови, прибор за мотор. возила	3,6
Лекови	2,8
Остало	82,9

	146,4
Воће свеже или суво	9,3
Гуме за аутомобиле и сл.	7,6
Лекови	6,7
Женски капути и слично	6,1
Остало	70,3

	281,5
Гас природни, течни или не	42,4
Ђубрива (сем сирових)	21,9
Уља од нафте и минерала	5,4
Дуван, прерађен	3,7
Остало	26,6

	257,7
Уља од нафте и минерала	16,4
Ваљани производи, неплатирани	4,4
Шипке, профили, фазонски челик	3,3
Уљано семење за 'лака' уља	3,0
Остало	72,8

	133,5
Кокс, полукокс, ретортни угаљ	22,7
Електрична енергија	11,2
Шипке, профили, фазонски челик	9,6
Хартија и картон	5,8
Остало	50,7

Учешће у ук. сп. трг.
робној размени

У периоду јануар–март 2022. године, укупна вредност извоза 15 највећих извозника износила је 1,8 млрд евра. Највећи извозник је Serbia Zijin Mining, а следе HBIS Group Serbia и Serbia Zijin Copper.

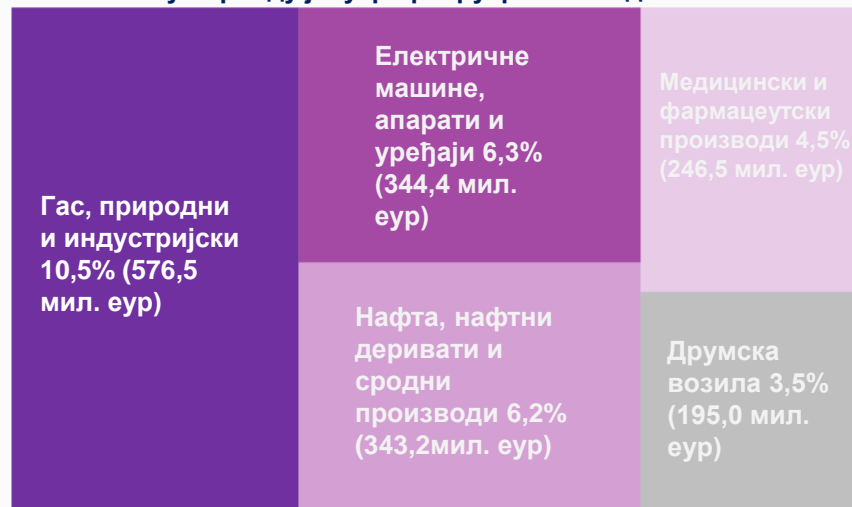
15 НАЈВЕЋИХ ИЗВОЗНИКА* у периоду јануар–март 2022. године (мил. евра)

НАЗИВ ИЗВОЗНИКА	МЕСТО	ИЗВОЗ
SERBIA ZIJIN MINING D.O.O.	БРЕСТОВАЦ	276.8
HBIS GROUP SERBIA IRON & STEEL D.O.O.	БЕОГРАД	234.7
SERBIA ZIJIN BOR COPPER	БОР	210.0
NAFTNA INDUSTRIJA SRBIJE	НОВИ САД	147.5
TIGAR TYRES	ПИРОТ	131.2
HENKEL SRBIJA	БЕОГРАД	112.7
LEONI WIRING SYSTEMS SOUTHEAST	ПРОКУПЉЕ	97.0
ZF SERBIA D.O.O.	ПАНЧЕВО	80.9
YURA CORPORATION	РАЧА	77.3
HIP - PETRONEMIJA	ПАНЧЕВО	76.9
DRUŠTVO ZA TRGOVINU ROBERT BOSCH	БЕОГРАД	72.5
IMPOL SEVAL	СЕВОЈНО	67.7
HEMOFARM	ВРШАЦ	67.1
GRUNDFOS SRBIJA	ИНЂИЈА	64.8
PHILIP MORRIS OPERATIONS	НИШ	50.7

Најзначајнији извозни производи у периоду јануар–фебруар 2022. године

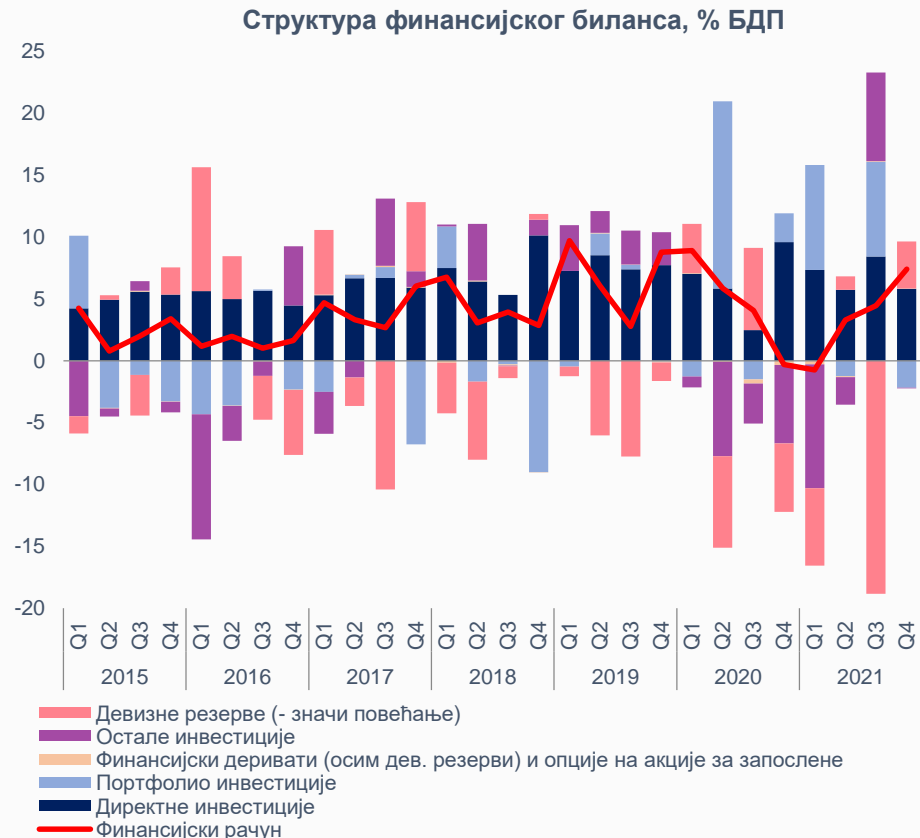
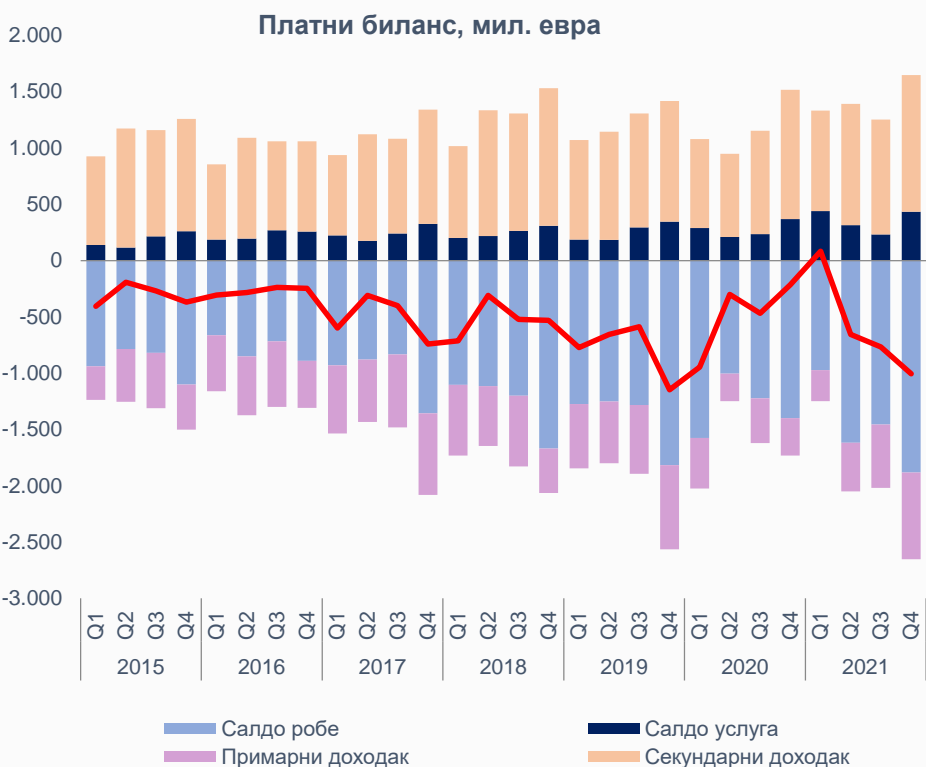

Најзначајнији увозни производи у периоду јануар–фебруар 2022. године

* Према евиденцији Управе царина, појединачни подаци (без сумирања компанијских групација и холдинга)

Дефицит текућег рачуна у јануару износио је 141,7 мил. евра, чему је у највећој мери допринео раст дефицита робне размене, првенствено услед раста домаће тражње и повећане вредности увоза репроматеријала услед енергетске кризе и раста цене енергената на светском тржишту.

Извор: НБС
Укључени су међукомпанијски кредити и реинвестирана добит.

Дефицит роба и услуга износио је 314,7 мил. евра, што представља међугодишњи прираст од 308,6 мил. евра.

У јануару 2022. години, робни дефицит је износио 498,2 мил. евра и виши је за 289,6 мил. евра мг, док је суфицит у размени услуга смањен за 19,0 мил. евра и износио је 183,5 мил. евра.

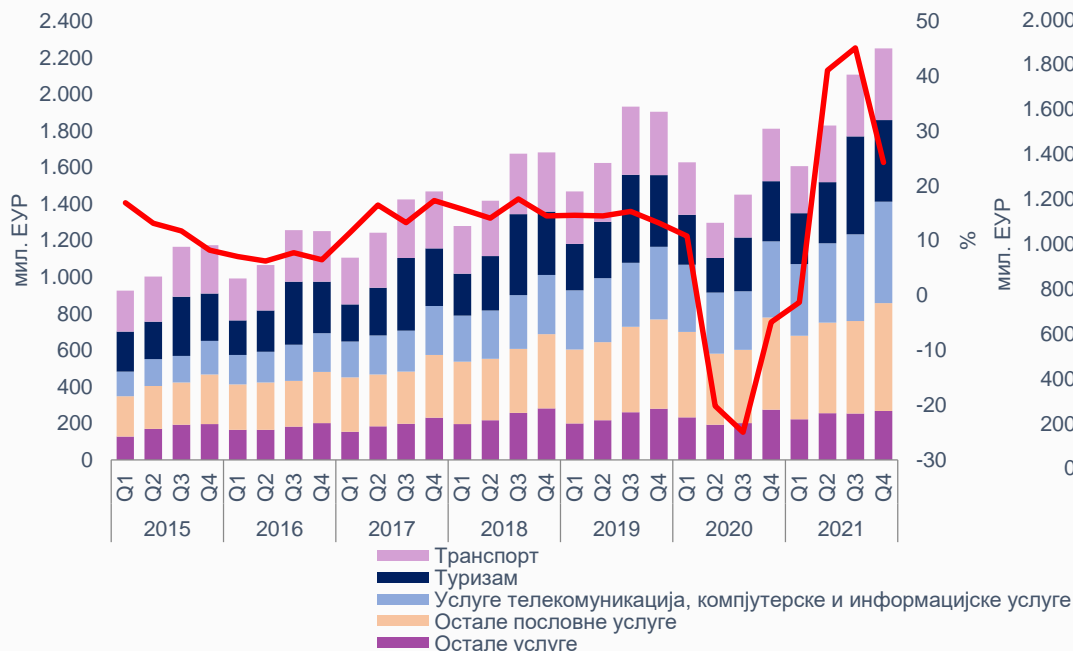
Дефицит примарног дохотка био је виши за 31,4% (повећање од 24,6 мил. евра), док је суфицит секундарног дохотка био нижи за 17,5% и износио је 275,7 мил. евра, највећим делом услед нижих донација и смањеног прилива од дознака из иностранства.

У јануару 2022. године, нето прилив СДИ износио је 125,9 млрд евра, што представља смањење од 110,2 мил. евра међугодишње. Укупан прилив по основу СДИ износио је 139,8 мил. евра.

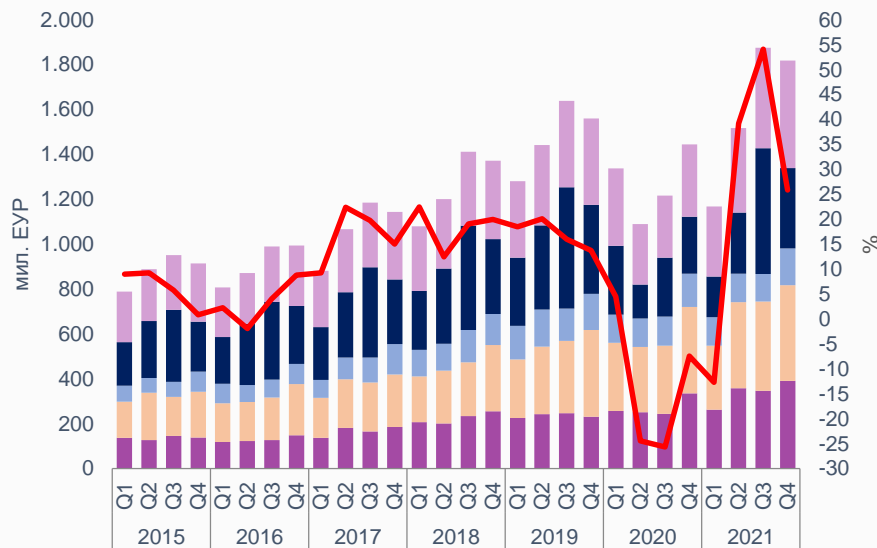
Нето прилив портфолио инвестиција у посматраном месецу износио је 48,8 мил. евра.

Суфицит у спољнотрговинској размени услуга у јануару 2022. године мањи је за 9,4% мг. Највећи суфицит остварен је у ИКТ сектору и пословним услугама. Лични трансфери из иностранства смањени су међугодишње за 15,1%.

Структура извоза услуга, мил. ЕУР

Структура увоза услуга, мил. ЕУР

Лични трансфери* и дознаке радника, мил. ЕУР

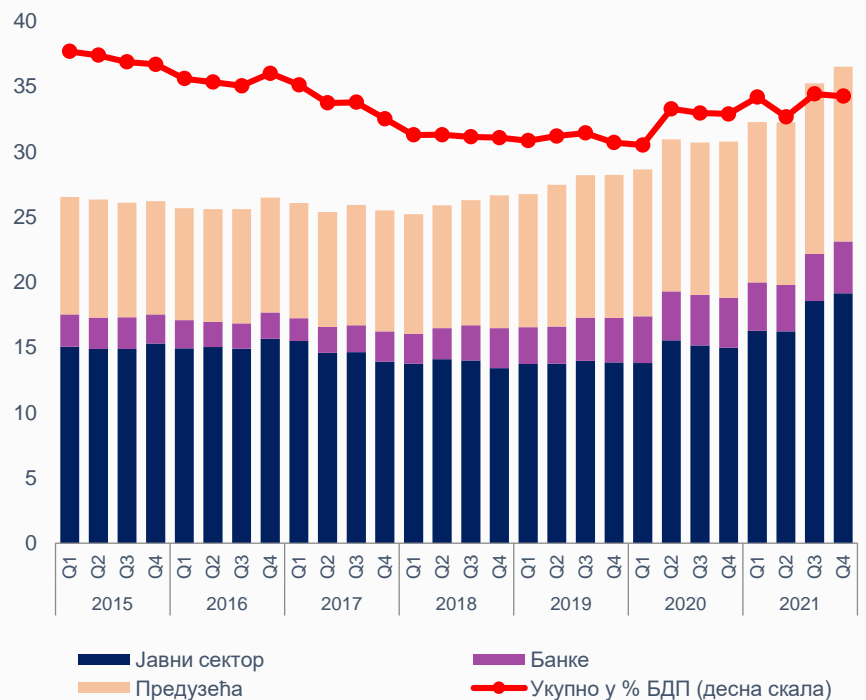

* Текући трансфери између резидентних и нерезидентних домаћинстава.

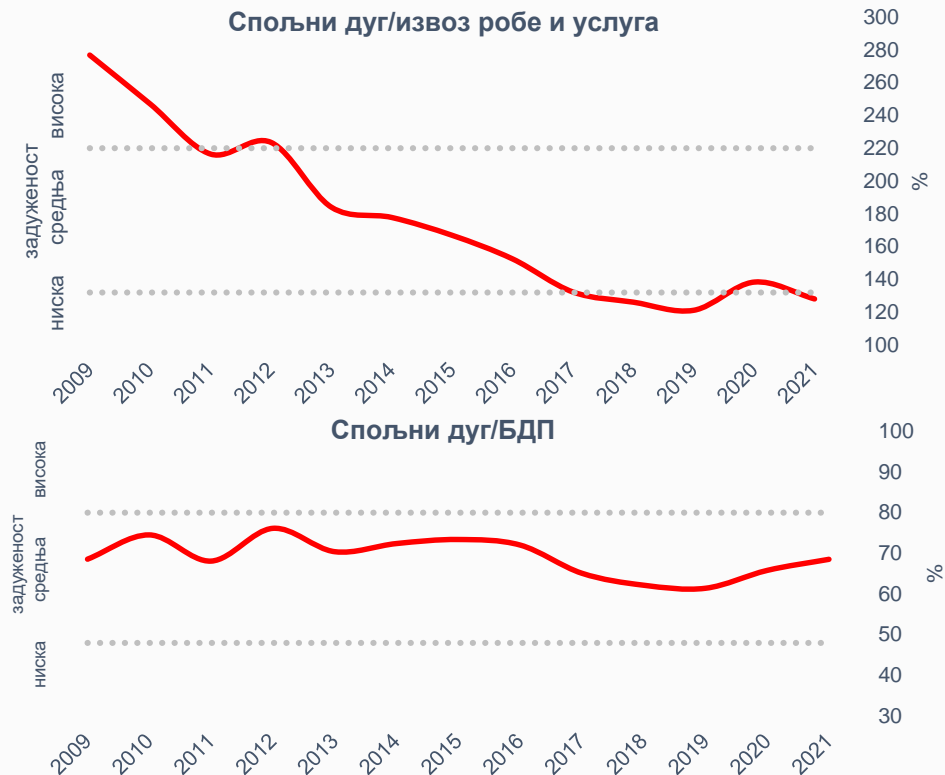
** Процена МФин за 2021. на основу кварталних података о БДП.

Укупан спољни дуг на крају 2021. године износио је 68,5% БДП.

Спољни дуг, у млрд евра

Спољни дуг/извоз робе и услуга

Спољна задуженост јавног сектора повећана је за 4,2 млрд евра у 2021. години, уз истовремени раст задужености предузећа и банкарског сектора за 1,4 млрд. евра и 163,8 мил, респективно.

На крају 2021. године, у поређењу са крајем 2020. године ратио спољни дуг према извозу је смањен са 138,2% у претходној години на 127,9%, док је у истом периоду ратио спољни дуг према БДП повећан са 65,8% на 68,5%.

Према критеријумима Светске банке*, тренутни ниво спољног дуга према извозу, као и према БДП Србију сврстава у ред средње задужених земаља.

* Према критеријумима Светске банке, земља је ниско задужена ако је однос спољног дуга и извоза робе и услуга испод 132%, а високо задужена ако је тај однос изнад 220%. Према истим критеријумима, земља је ниско задужена ако је однос спољног дуга и БДП испод 48%, а високо задужена ако је тај однос изнад 80%.

ТРЖИШТЕ РАДА

❖
Формална запосленост у фебруару већа
за 1,8% мг.

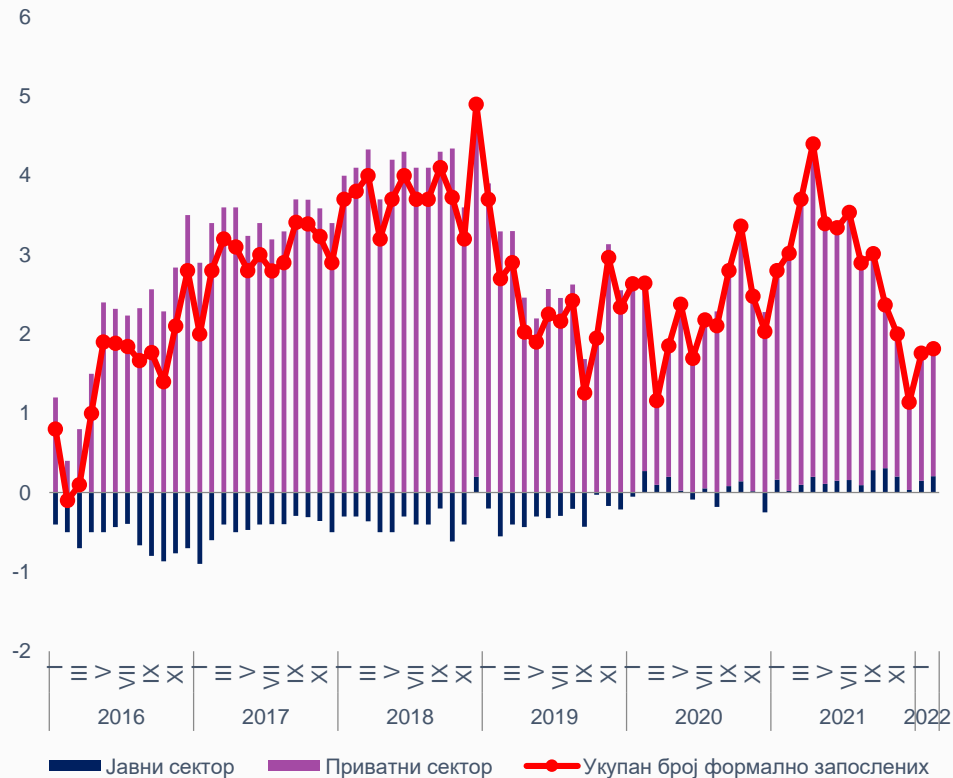
❖
Стопа незапослености у Q4 2021. године
износила је 9,8%

❖
Просечна нето зарада у јануару реално
већа за 3,9%, мг.

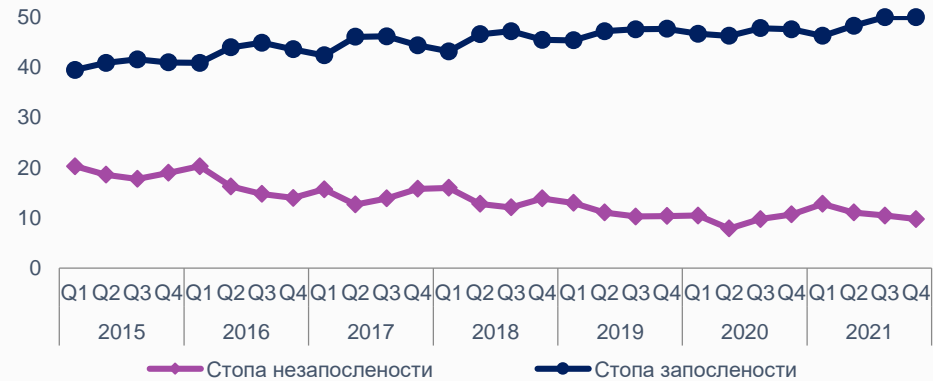
❖
Просечна нето зарада у јануару износила
је 70.920 динара

Према евиденцији ЦРОСО* број формално запослених у фебруару 2022. године наставио је са растом, али по споријој стопи него током претходне године, и био је међугодишње већи за 1,8%.

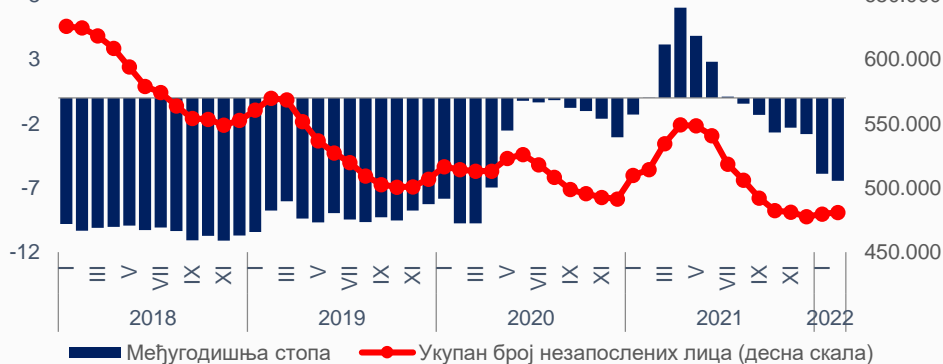
Просечан број формално запослених, допринос међугодишњој стопи раста

Стопа запослености и незапослености према АРС

Број незапослених лица према НСЗ

Ефекти геополитичких тензија још увек се не одражавају на домаће тржиште рада, али се њихово ефектуирање очекује током године што би могло да доведе до даљег успоравања раста броја запослених.

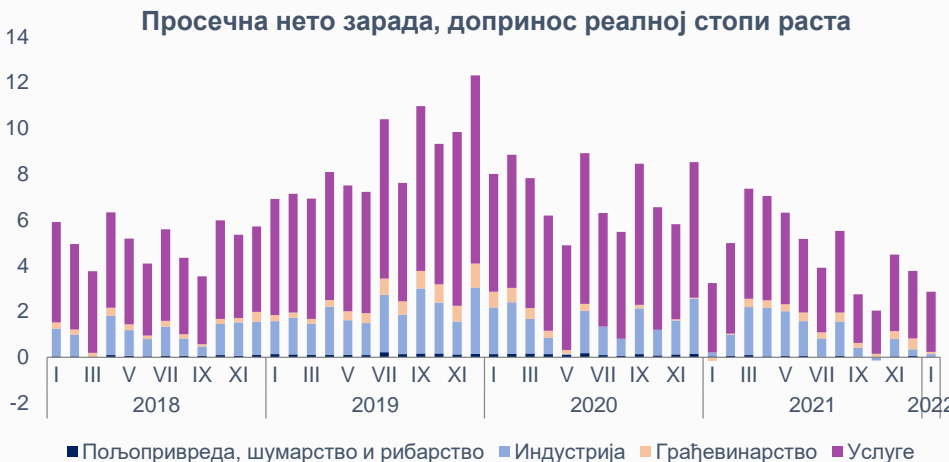
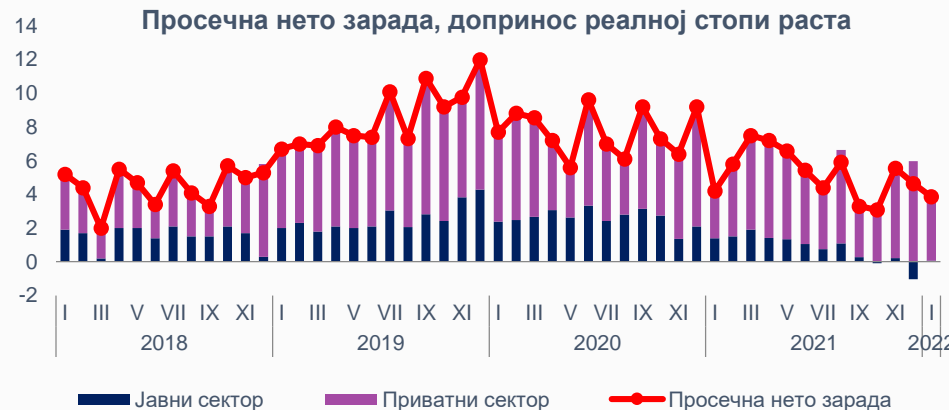
Према ЦРОСО евиденцији повећање запослености у фебруару на међугодишњем нивоу, пре свега је био резултат раста запослености у приватном сектору (2,2%), док је у јавном сектору број запослених био повећан за 0,8%. Посматрано по делатностима најзначајнији међугодишњи раст у фебруару је регистрован у ИКТ и административно услужним делатностима.

Према подацима Националне службе за запошљавање број незапослених лица у фебруару је био мањи за 6,5%.

У четвртном кварталу 2021. године у поређењу са истим кварталом претходне године стопа запослености је повећана за 2,4 п.п. и износила је 50,0%. Истовремено стопа незапослености је смањена за 0,9 п.п. на 9,8%, што је било мање у поређењу са предпандемијским нивоом.

* Централни регистар обавезног социјалног осигурања

Просечна нето зарада у јануару 2022. године је међугодишње повећана за 12,4% номинално и износила је 70.920 динара. Међутим, под утицајем нешто веће инфлације реално повећање зарада износило је 3,9%, што је спорији раст него у претходном периоду.

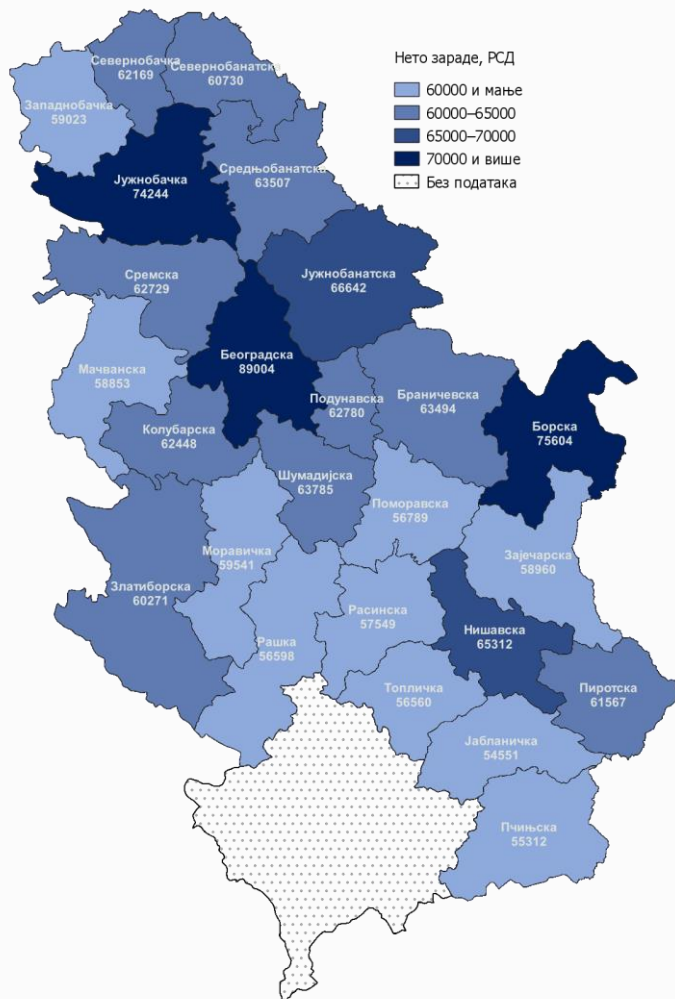
Секторски посматрано, најзначајнији раст зарада је забележен у ИКТ и научно-техничким делатностима.

Међугодишњи реални раст зарада у јануару био је у потпуности вођен повећањем зарада у приватном сектору од 5,6%. Зараде у јавном сектору су повећане за 8,4%, номинално, што је пре свега резултат одлуке владе о њиховом повећању у распону од 7% до 8%, почетком године, док је њихов реални раст износио 0,1%.

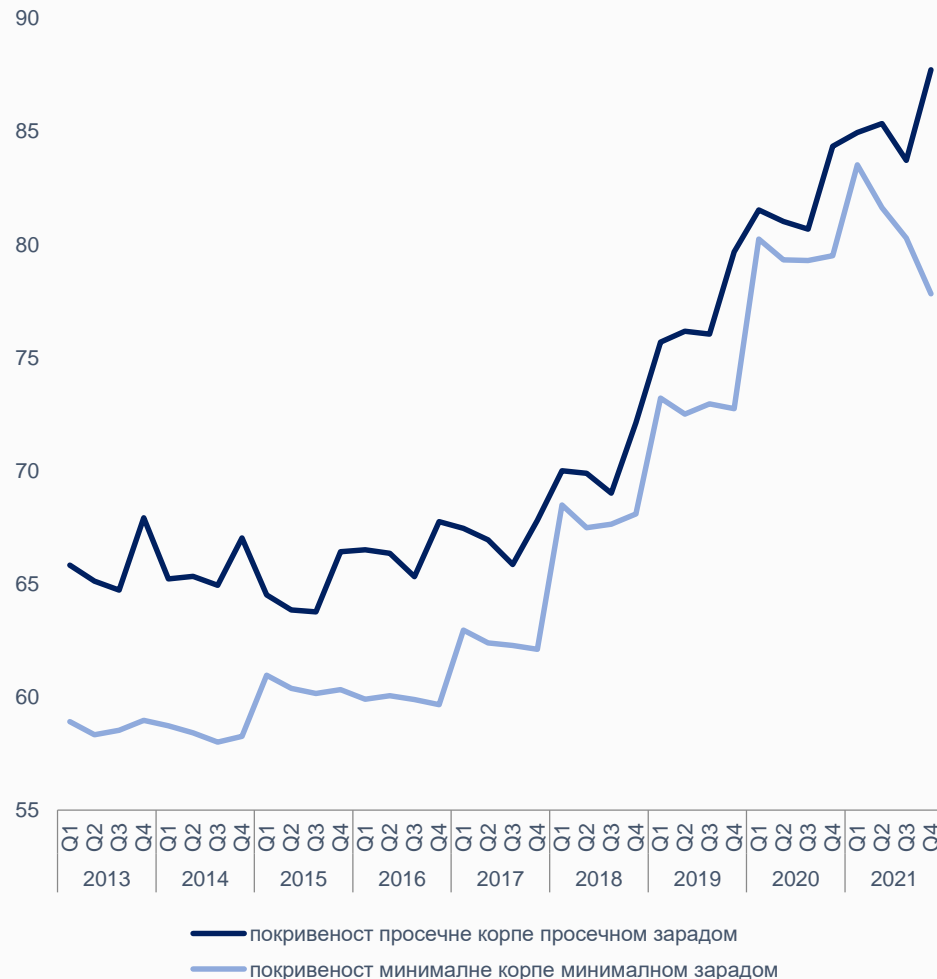
На општи раст зарада утицала је и одлука о повећању минималне цене рада са 183,93 динара по радном часу колико је износила у 2021. години на 201,22 динара у 2022. години.

Активне мере Владе РС креиране су у смеру смањења идентификованих регионалних и социјалних неједнакости.

Просечне нето зараде по областима, јануар 2022. године

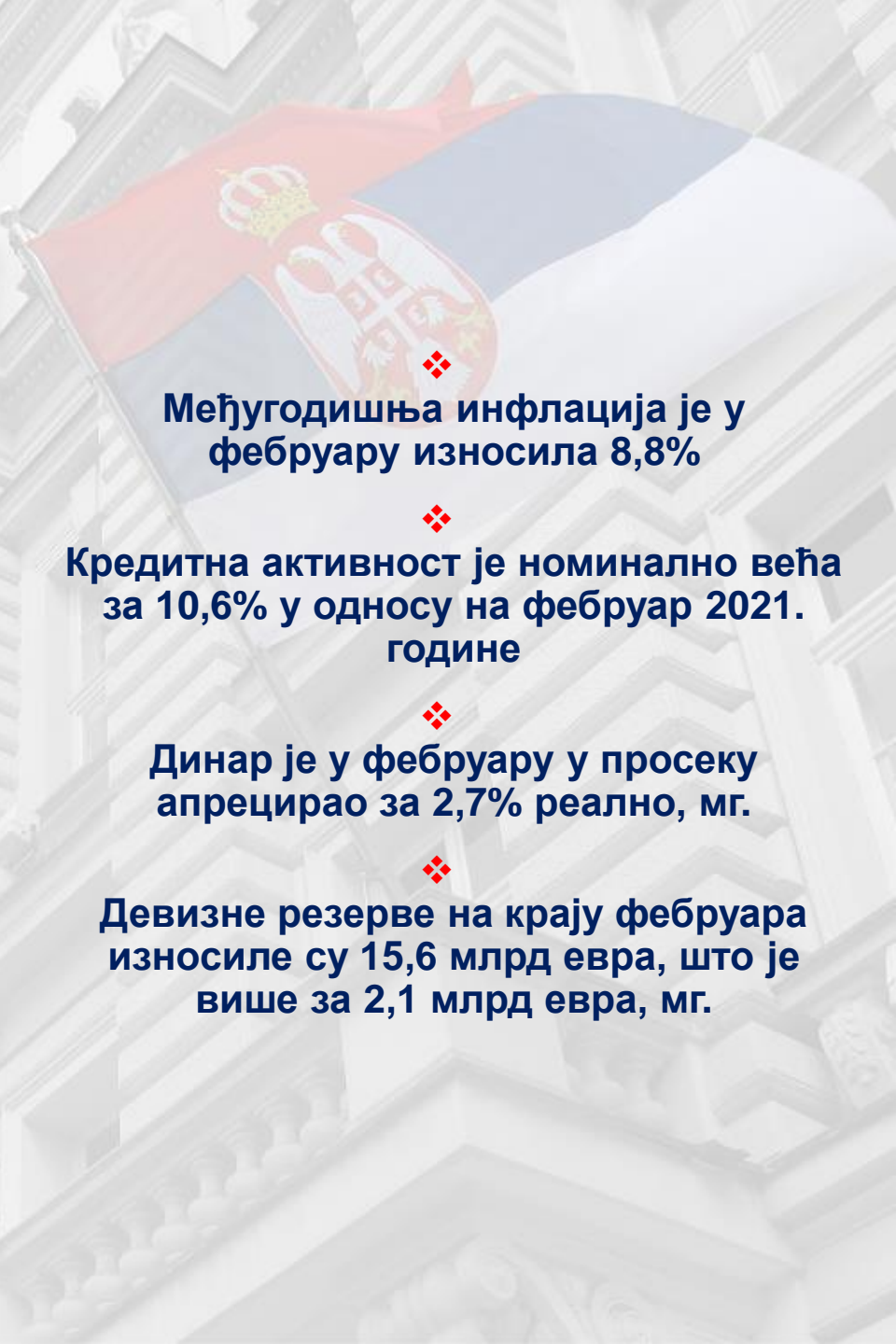

Однос зараде и потрошачке корпе

Регионални критеријум при субвенционисању инвестиција, активна улога државе у социо-економском дијалогу, првенствено по питању минималне цене рада, као и увођење принципа родно одговорног буџетирања обезбедили су континуирано смањење проблема вертикалних и хоризонталних неједнакости.

МОНЕТАРНА КРЕТАЊА

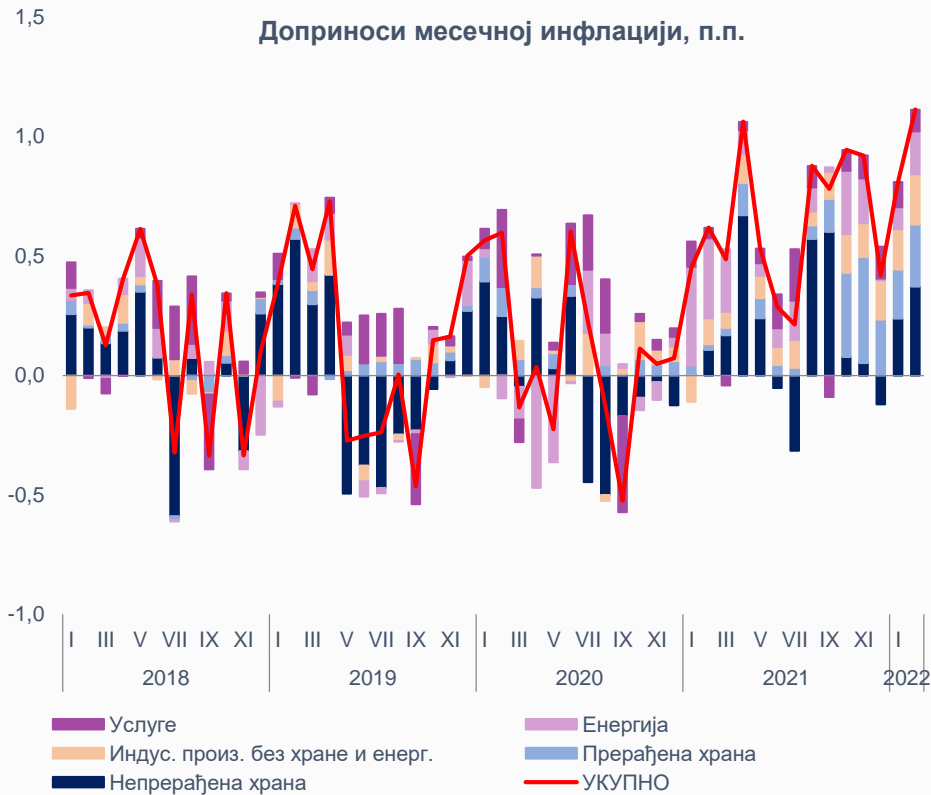
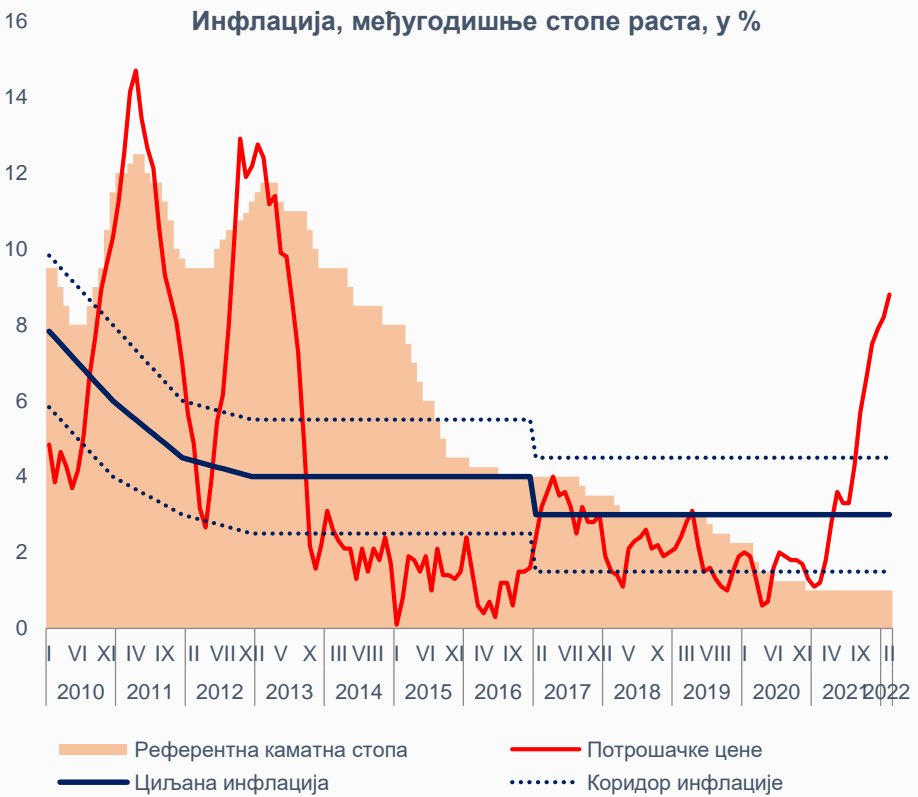
❖
Међугодишња инфлација је у
фебруару износила 8,8%

❖
Кредитна активност је номинално већа
за 10,6% у односу на фебруар 2021.
године

❖
Динар је у фебруару у просеку
апрецирао за 2,7% реално, мг.

❖
Девизне резерве на крају фебруара
износиле су 15,6 млрд евра, што је
више за 2,1 млрд евра, мг.

Инфлација се од средине 2021. године кретала на нешто вишем нивоу у односу на претходни период. Као последица пре свега јачих од очекиваних инфлаторних притисака, НБС је у априлу повећала референтну каматну стопу за 50 базних поена на ниво од 1,5%, при чему је настављено смањивање експанзивности монетарне политике повећавањем просечне пондерисане каматне стопе на реверзним репо аукцијама, као и процента вишкова динарске ликвидности банака које повлачи путем ових аукција.

Истовремено базна инфлација је била у границама циља и износила је 4,4%, на шта је значајно утицала очувана стабилност девизног курса и укупна макроекономска стабилност, као и инфлациона очекивања финансијског сектора и привреде у границама циља.

У фебруару раст потрошачких цена је био изнад горње границе дозвољеног одступања од циљане инфлације, па је на међугодишњем нивоу износио 8,8%. На овакво кретање инфлације утицали су, пре свега, пораст светских цена нафте, примарних пољопривредних производа и индустријских сировина, застоји у глобалним ланцима снабдевања, повећани транспортни трошкови, али и њена ниска базна вредност. У овом периоду 84% инфлације било је одређено повећањем цена хране и безалкохолних пића, нафтних деривата и воћа и поврћа.

Истовремено са повећањем референтне каматне стопе повећане су и каматне стопе на депозитне и кредитне олакшице Народне Банке Србије на 0,5% и 2,5%, респективно. НБС је у претходном периоду користила флексибилност свог монетарног оквира, па је повећала просечну пондерисану каматну стопу за укупно 84 базних поена, од октобра прошле године, када је започет процес поштравања монетарних услова, док се није готово изједначена са референтном каматном стопом.

Извор: РЗС, НБС

Укупна кредитна активност је и у фебруару 2022. године наставила да бележи раст, захваљујући ефектима мораторијума, а позитиван допринос пружају и кредити из гарантне шеме.

Међугодишње стопе раста кредитне активности

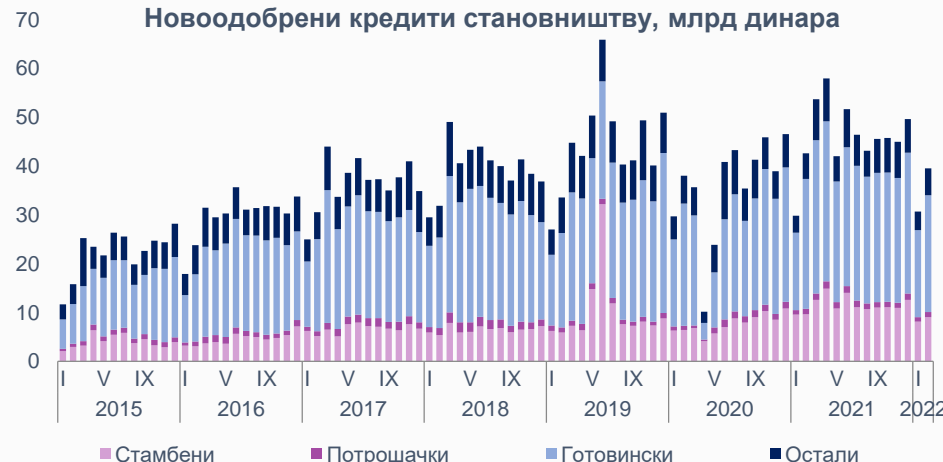
Кредитна активност, доприноси м.г. стопи

Новоодобрени кредити привреди, млрд динара

Новоодобрени кредити становништву, млрд динара

Позитиван допринос расту кредита дали су и привреда и становништво, а задржана је и повољна структура кредита, пре свега код привреде, где је учешће инвестиционих кредита било веће од кредита за обртна средства. На крају децембра рацио проблематичних кредита износио је 3,5%.

У фебруару је регистровано номинално повећање пласмана привреди од 10,8%, а кредитна активност становништву је порасла по стопи од 10,4%, м.г. номинално. Каматна стопа на укупне новоодobreне динарске кредите је смањена за 0,4 п.п. м.г. и износила је 6,43%. Укупни новоодобрени кредити су међугодишње остали непромењени.

Захваљујући ефектима претходног ублажавања монетарне политике, услови задуживања на домаћем тржишту остали су повољни током 2021. године, што је наставило да подстиче кредитну активност, уз даљи раст учешћа динарских кредита у укупним кредитима. Почетком 2022. године, НБС је благо поштрила монетарне услове повећавањем просечне пондерисане каматне стопе на репо аукцијама.

Извор: НБС

Динар је просечно у фебруару 2022. године реално апрецирао за 2,7% мг, док се номинално није мењао. Упркос смањењу девизних резерви од почетка године, оне су у фебруару биле и даље на вишем нивоу у односу на исти месец претходне године и износиле су 15,6 млрд

■ Интервенције НБС, нето, мил. евра (десна скала)
 — Просечан девизни курс – EUR/RSD

— Просечни реални девизни курс – EUR/RSD
 — Просечни номинални девизни курс – EUR/RSD

Покривеност увоза роба и услуга девизним резервама

Девизне резерве и девизна штедња становништва, млрд ЕУР

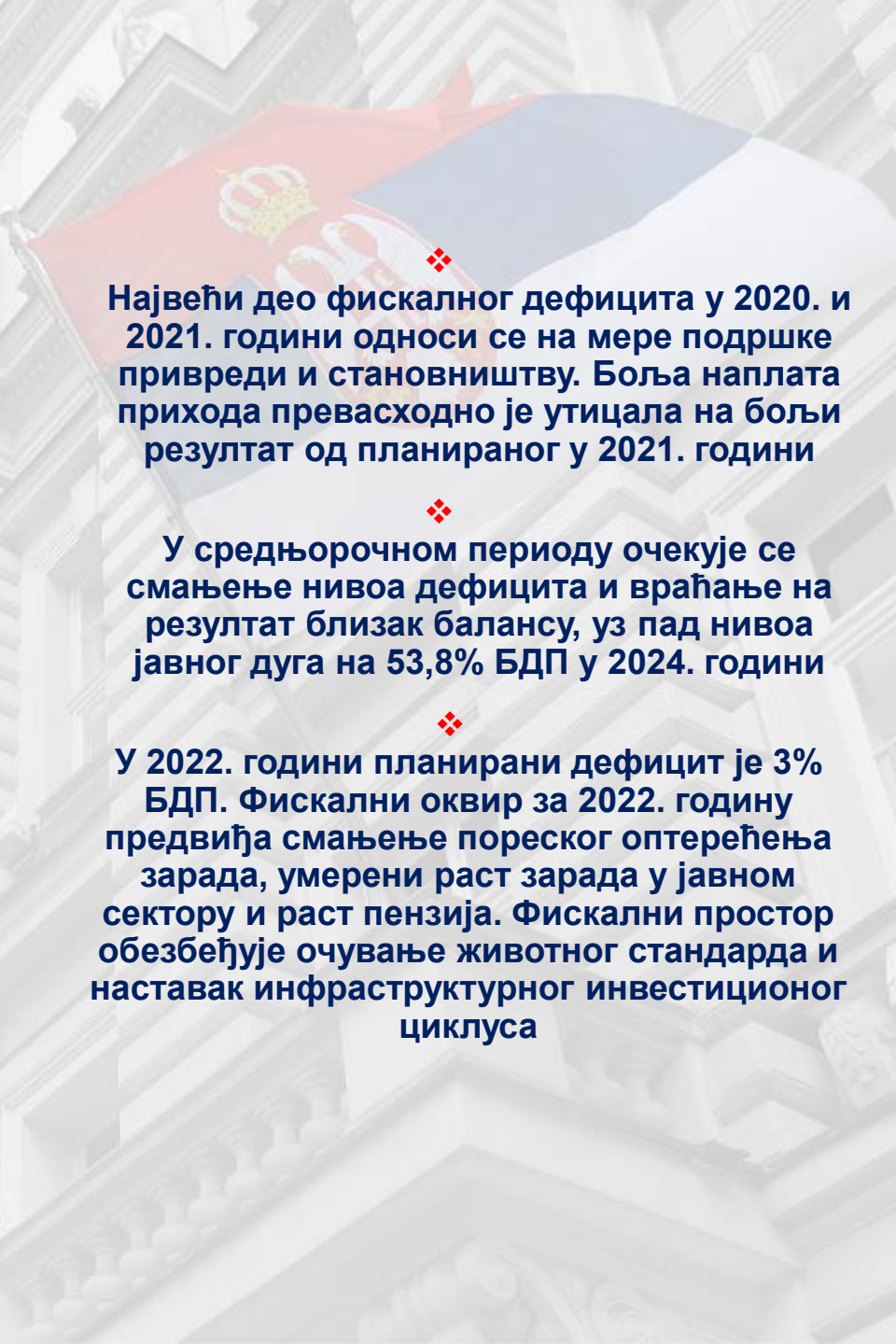
* Према последње расположивом податку из платног биланса НБС.

Од почетка године присутни су значајни притисци на девизном тржишту и повећана тражња за девизама као резултат интензивније куповине девиза од стране увозника енергената, као и појачане глобалне неизвесности услед геополитичке кризе у Украјини.

Ради ублажавања прекомерних краткорочних осцилација курса динара НБС је у фебруару интервенисала на међубанкарском девизном тржишту нето продајом девиза у износу од 605 мил. евра.

Девизне резерве НБС су крајем фебруара биле мање за 549,3 мил. евра у односу на претходни месец, а одлив је првенствено остварен по основу активности НБС на међубанкарском девизном тржишту ради очувања стабилности на том тржишту, као и услед нето раздужење државе по основу кредита и девизних ХоВ емитованих на домаћем тржишту. Извор: НБС

ФИСКАЛНА КРЕТАЊА

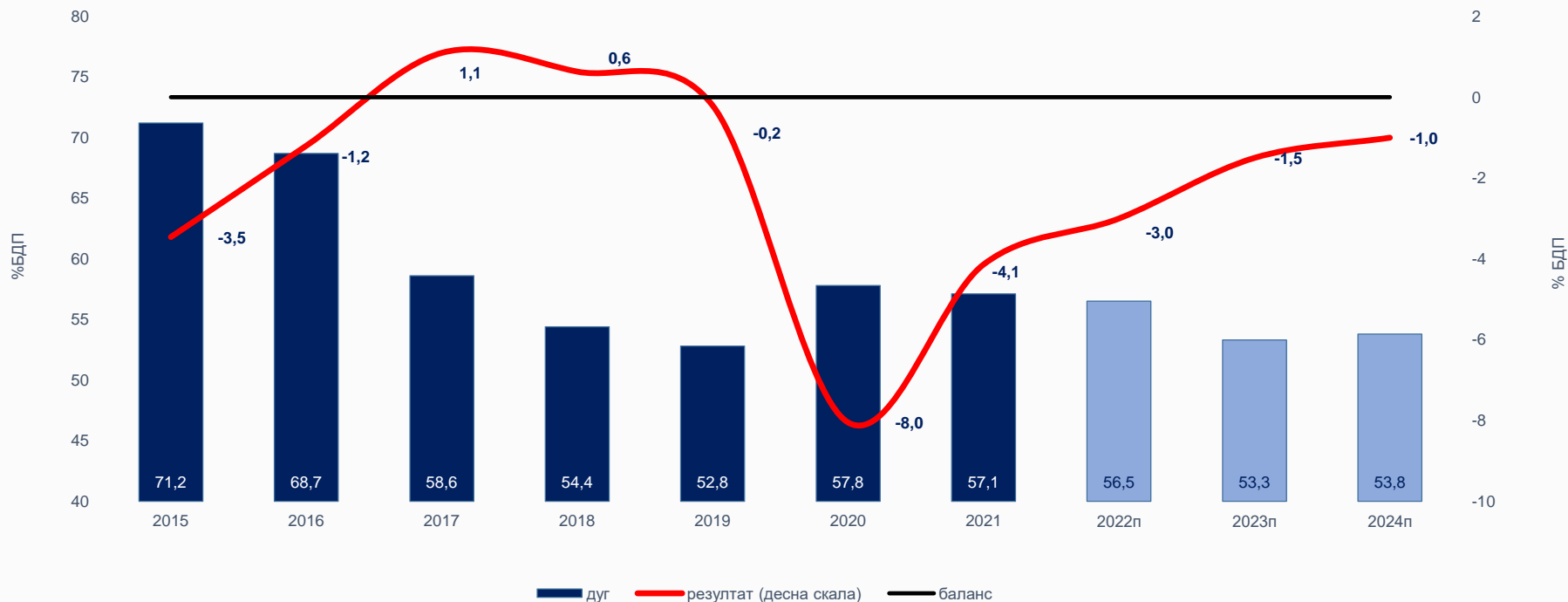

❖
Највећи део фискалног дефицита у 2020. и 2021. години односи се на мере подршке привреди и становништву. Боља наплата прихода превасходно је утицала на бољи резултат од планираног у 2021. години

❖
У средњорочном периоду очекује се смањење нивоа дефицита и враћање на резултат близак балансу, уз пад нивоа јавног дуга на 53,8% БДП у 2024. години

❖
У 2022. години планирани дефицит је 3% БДП. Фискални оквир за 2022. годину предвиђа смањење пореског оптерећења зарада, умерени раст зарада у јавном сектору и раст пензија. Фискални простор обезбеђује очување животног стандарда и наставак инфраструктурног инвестиционог циклуса

Фискални резултат и дуг опште државе, % БДП

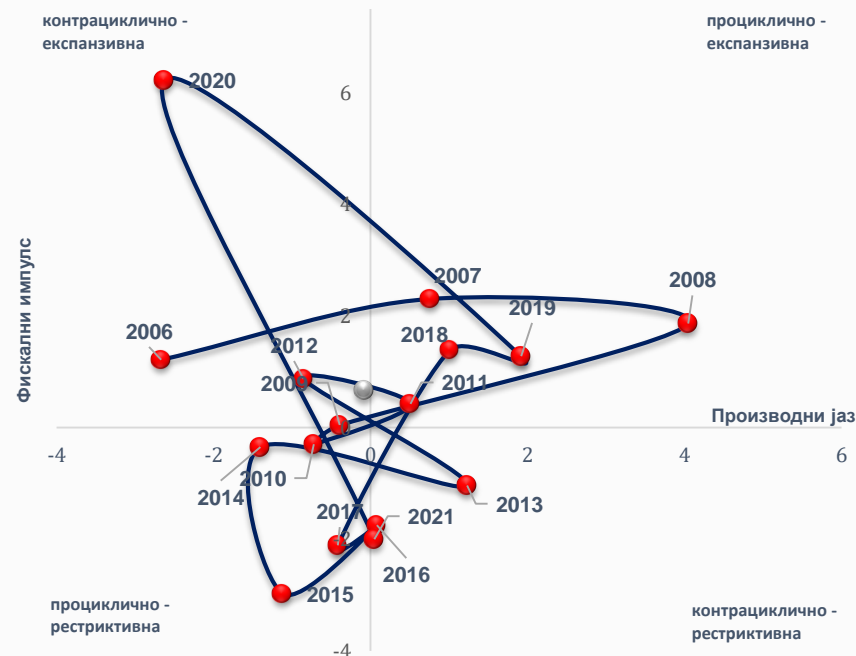
У наредном средњорочном периоду предвиђено је умерено смањење дефицита опште државе како би се путем фискалне политике обезбедила потребна флексибилност националне економије на евентуалне екстерне шокове. То се, пре свега, односи на расходну страну, у виду повећања јавних инвестиција, као и додатног улагања у здравствени систем. На приходној страни приоритет ће остати даље смањење пореског оптерећења зарада и наставак борбе против пореске евазије и сиве економије.

Циклично прилагођени и структурни фискални биланс

Производни јаз, циклично прилагођени и структурни фискални биланс у периоду 2005–2024. год, % БДП

Карактер фискалне политике и производни јаз за период 2006–2021. године

Структурна фискална позиција земље није значајно нарушена, због тога што су спроведене мере помоћи привреди из домена фискалне политике временски ограниченог карактера. Фискална политика у 2021. години је умерено рестриктивна и по карактеру неутрална, највећим делом због креираног новог пакета економске помоћи привреди и становништву. У периоду од 2022. до 2024. године контрациклични карактер фискалне политике је нешто израженији, услед постављених циљева уравнотежења и стабилизације јавних финансија, у условима позитивног производног јаза.

* За оцену циклично прилагођеног фискалног биланса коришћена је дезагрегирани приступ ОЕЦД методологије. Детаљнији опис коришћене методологије може се пронаћи у Фискалној стратегији за 2013. годину са пројекцијама за 2014. и 2015. годину или путем линка <http://www.mfin.gov.rs/pages/article.php?id=8626>.

** Структурни примарни биланс се добија искључивањем прихода и расхода по основу камата, као и једнократних прихода и расхода из циклично прилагођеног резултата.

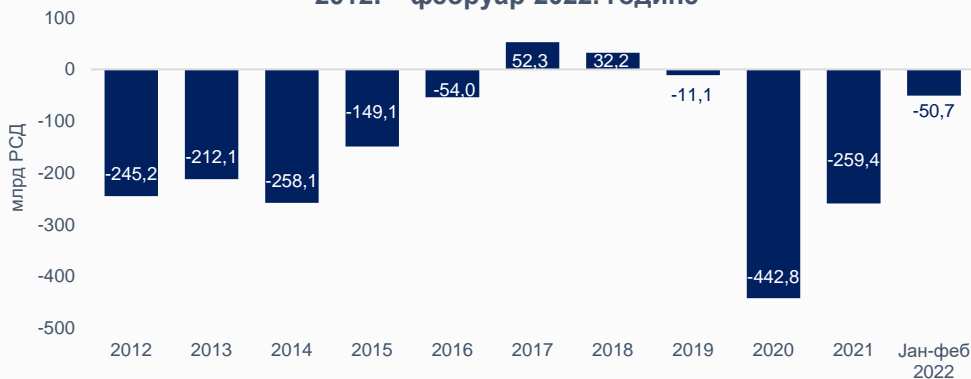
*** Карактер фискалне политике се оцењује комбиновањем производног јаза и тзв. фискалног импулса. Фискални импулс дефинише фискалну политику као експанзивну или рестриктивну и у овом случају је добијен као разлика два узастопна структурна примарна биланса.

Пакет мера за подршку привреди и становништву у 2020. и 2021. години, у условима кризе изазване пандемијом Ковид-19

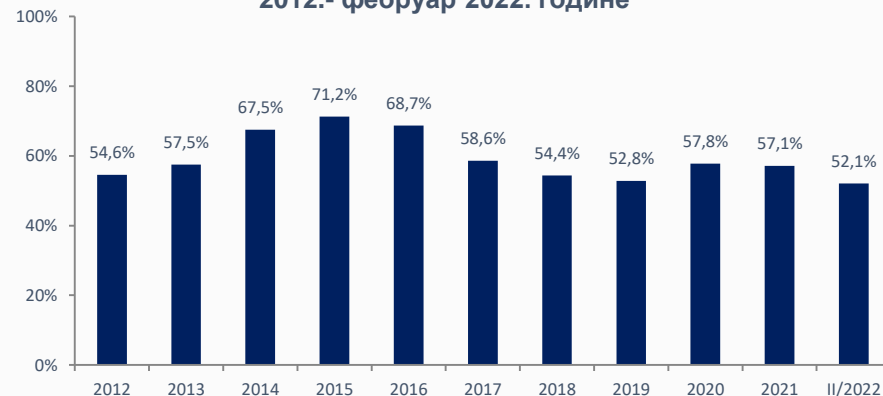
	% БДП	
Мере пореске политике	Одложено плаћање пореза на зараде и доприноса за приватни сектор током ванредног стања и за један додатни месец; приватне компаније ће ове обавезе отплаћивати на рате, али не пре јануара 2021. године	3,1
	Одложено плаћање аконтације за други квартал 2020. пореза на добит правних лица	0,4
	Ослобађање од плаћања ПДВ за све донаторе	–
	Укупно	3,4
Директна подршка приватном сектору	Директна подршка предузетницима који плаћају паушални порез и предузетницима који плаћају порез на стварне приходе, микро, малим, средњим и великим предузећима у приватном сектору (три месеца исплата нето минималне зараде и још два додатна месеца исплата 60% нето минималне зараде за микро, мала, средња и велика предузећима, 50% нето минималне зараде (за време ванредног стања) запосленима који су добили решење о престанку рада (на основу чл. 116 и 117 Закона о раду) у 2020. години и 3 месеца 50% минималне зараде свим предузетницима, микро, малим, средњим и великим предузећима у 2021. години)	3,5
	Директна секторска подршка - сектор превозника путника у друмском саобраћају и аутобуских станица - 600 € по аутобусу	0,04
	Директна подршка хотелијерском сектору - 350 € по кревету, 150 € по соби	0,1
	Директна подршка угоститељима, туристичким агенцијама, хотелима и rent a car агенцијама (износ од 30.000 РСД)	0,1
	Директна подршка спортским клубовима	0,02
	Укупно	3,8
Мере за очување ликвидности приватног сектора	Програм финансијске подршке током кризе Ковид-19 преко Фонда за развој Републике Србије	0,4
	Гарантне шеме за подршку економији током кризе Ковид-19 (у 2021. години продужење постојеће гарантне шеме за подршку економији током кризе Ковид-19 и успостављање нове гарантне шеме за подршку најугроженијим секторима/предузећима)	6,3
	Укупно	6,7
Остале мере	Мораторијум на дивиденде до краја године, искључујући јавна предузећа и губитак прихода који произлази из дивиденди	0,3
	Мере повећања зарада и друга директна новчана помоћ (10% повећање плата здравствених радника, директна новчана помоћ од 4.000 РСД свим пензионерима, подршка пољопривредним произвођачима, нова додатна помоћ свим пензионерима у износу од 5.000 и Ковид бонус за раднике у здравству)	0,5
	Фискални подстицај - подстицање домаће тражње	2,4
	Бонус за вакцинацију	0,1
	Укупно	3,3
Процена утицаја фискалних мера	Укупно	10,9
Укупан пакет мера	Укупно	17,2

У периоду јануар-фебруар 2022. године остварен је дефицит опште државе у висини од 50,7 млрд динара, док је јавни дуг у фебруару на нивоу од 52,1% БДП

Фискални резултат опште државе у периоду 2012. – фебруар 2022. године

Јавни дуг опште државе у % БДП у периоду 2012.- фебруар 2022. године

На нивоу опште државе у периоду јануар-фебруар 2022. године забележен је фискални дефицит у износу од 50,7 млрд динара и примарни фискални дефицит у износу од 8,4 млрд динара. У посматраном периоду приходи су остварили раст од 11,5%, услед боље наплате ПДВ и пореза на добит, док су расходи остварили раст од 29,8%, највећим делом због исплате накнаде везане за реституцију као и једнократне помоћи младима, исплаћене с позиције "остали текући расходи".

Доприноси годишњој стопи раста прихода у периоду 2006. – фебруар 2022. године

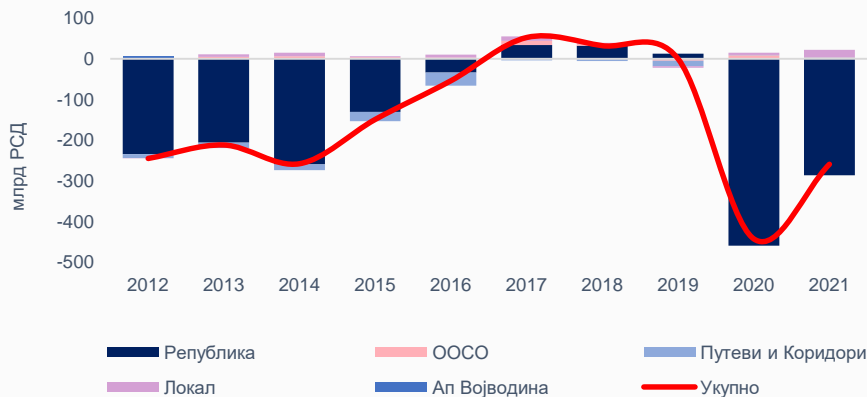

Доприноси годишњој стопи раста расхода у периоду 2006.- фебруар 2022. године

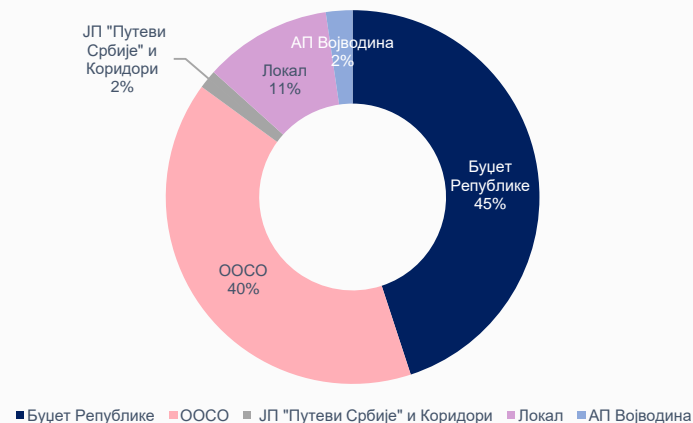

У периоду јануар–фебруар 2022. године у буџету Републике забележен је дефицит од 52,9 млрд динара

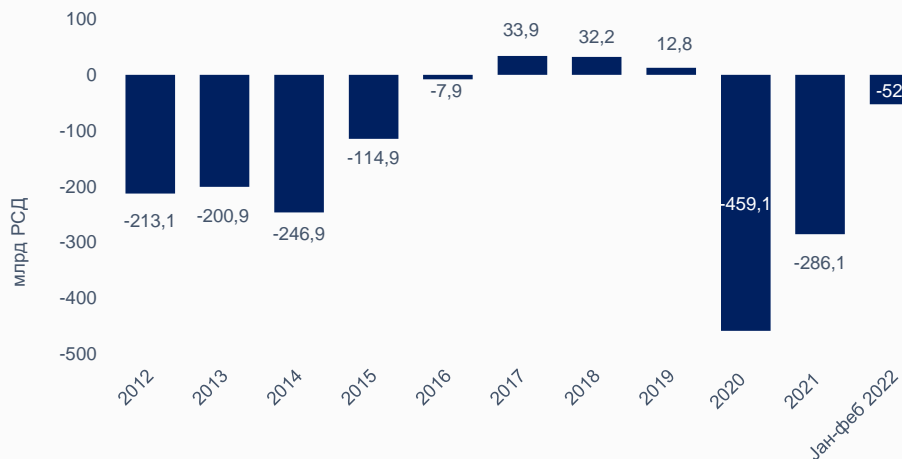
Консолидовани резултат опште државе по нивоима власти за период 2012–2021. године

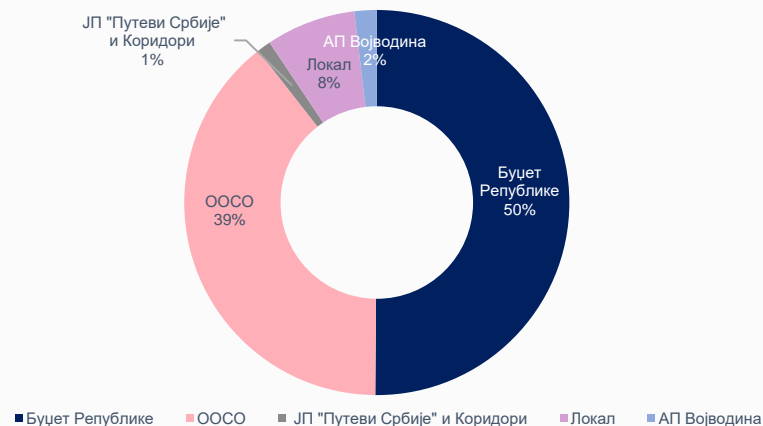
Структура консолидованих јавних прихода по нивоима власти у периоду јануар–фебруар 2022. године, у %*

Фискални резултат буџета Републике у периоду 2012. до фебруара 2022. године

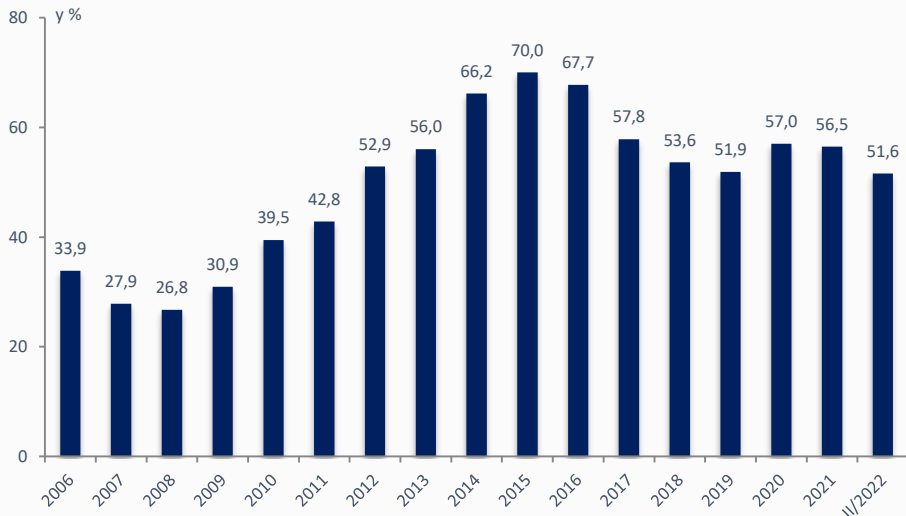
Структура консолидованих јавних расхода по нивоима власти у периоду јануар–фебруар 2022. године, у %*

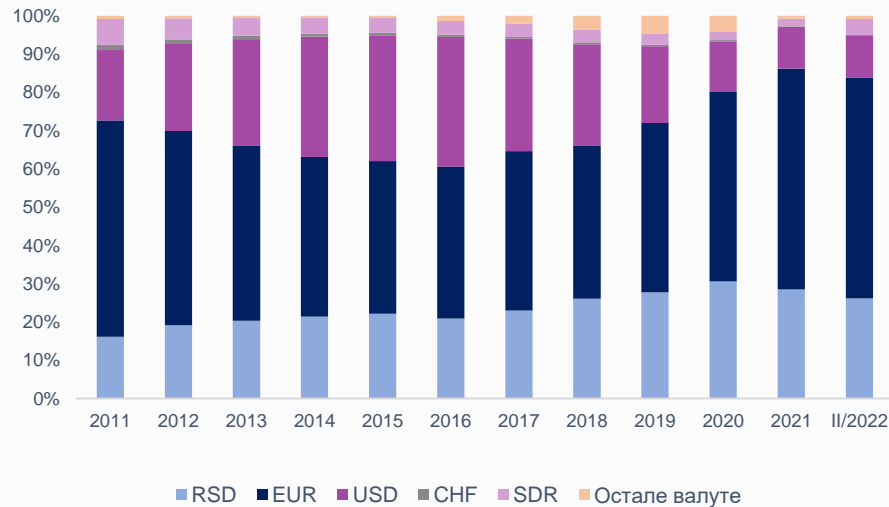
Посматрано по нивоима власти, у републички буџет се слива највећи део јавних прихода, док на расходној страни, поред буџета Републике значајно учешће имају фондови обавезног социјалног осигурања

Јавни дуг централне државе је на крају фебруара 2022. године износио 51,6% БДП

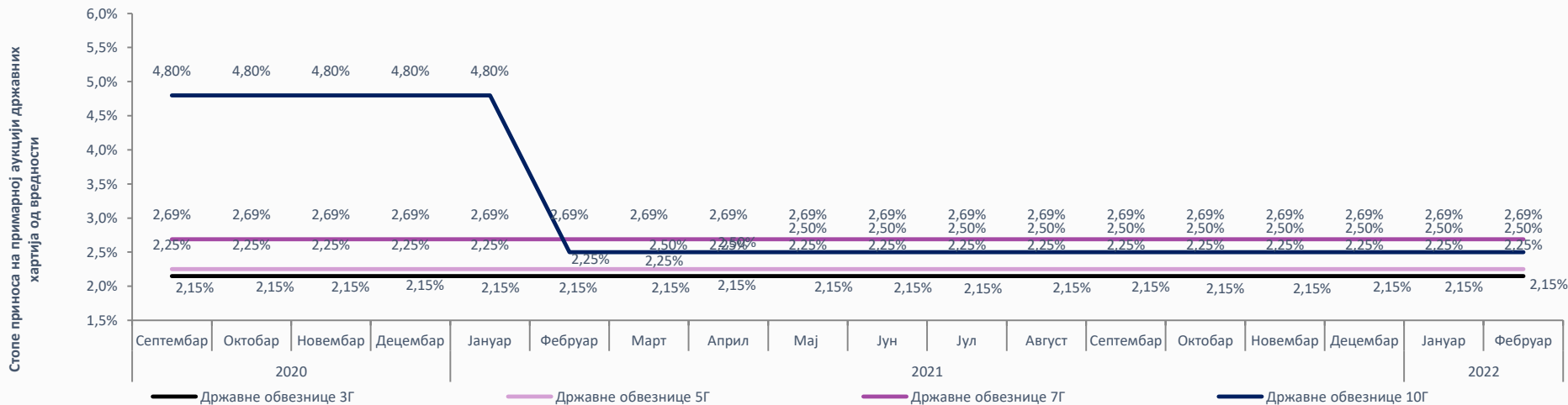
Учешће јавног дуга централне државе у БДП

Валутна структура јавног дуга централне државе у периоду 2011–фебруар 2022. године

Кретање каматних стопа државних ХоВ на домаћем тржишту

Последња реализована стопа на аукцијама државних хартија од вредности на месечном нивоу

Кредитни рејтинг Републике Србије и земаља у региону

**STANDARD
& POOR'S**

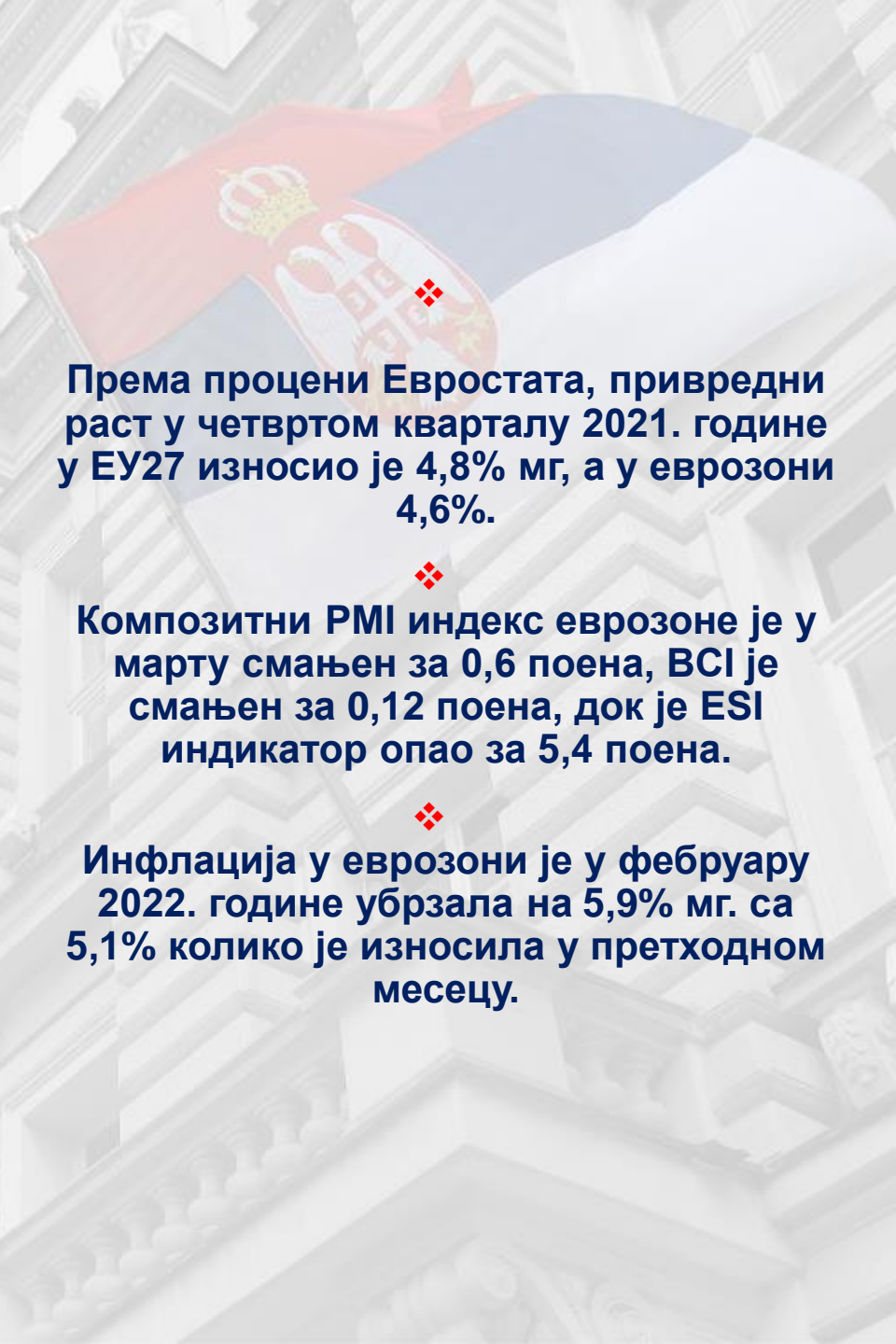
FitchRatings

MOODY'S

	Рејтинг	Промена	Рејтинг	Промена	Рејтинг	Промена
Србија	BB+	нема промене	BB+	нема промене	Ba2	нема промене
Бугарска	BBB	нема промене	BBB	нема промене	Baa1	нема промене
Хрватска	BBB-	нема промене	BBB	нема промене	Ba1	нема промене
Мађарска	BBB	нема промене	BBB	нема промене	Baa2	нема промене
Румунија	BBB-	нема промене	BBB-	нема промене	Baa3	нема промене
Македонија	BB-	нема промене	BB+	нема промене	/	нема промене
Босна и Херцеговина	B	нема промене	/	/	B3	нема промене
Црна Гора	B	нема промене	/	/	B1	нема промене

- Standard and Poor's – S&P** – У децембру 2021. године, Рејтинг агенција Standard and Poor's поправила је изгледе за даље повећање кредитног рејтинга са стабилних на позитивне и потврдила оцену кредитног рејтинга Републике Србије на нивоу „BB+“. У свом извештају агенција је истакла да је ниво кредитног рејтинга на нивоу BB+ резултат дугогодишње макроекономске стабилности, високог нивоа девизних резерви и уређених јавних финансија. Захваљујући мерама фискалне дисциплине Владе Републике Србије у претходном периоду, као и мерама фискалне консолидације, Србија је ушла у ову кризу знатно спремнија и са боље уравнотеженим финансијама у односу на кризу пре десет година. Такође смањењем јавног дуга у претходним годинама створено је довољно фискалног простора, тако да фискална политика у условима кризе може да подржи додатно задуживање за опоравак економије од негативног утицаја пандемије и да успори економски пад српске привреде.
- Fitch Ratings** – У фебруару 2022. године, агенција Fitch Ratings потврдила је кредитни рејтинг Републике Србије на нивоу BB+ са стабилним изгледом за даље побољшање. Агенција Fitch наводи да је рејтинг Србије подржан кредибилном макроекономском и фискалном политиком, коју води Влада Републике Србије, као и снажним растом БДП-а током претходне године. Одговорно вођење економске политике у претходним годинама и добри економски резултати, остварени у периоду пре и задржани током пандемије, резултирали су постизањем стабилних и одрживих јавних финансија, а ефекти кризе у Републици Србији су знатно ублажени.
- Moody's** – У марту 2021. године, рејтинг агенција Moody's повећала је кредитни рејтинг Републике Србије на “Ba2” са “Ba3” уз стабилне изгледе за даље побољшање. Основни фактори, који су допринели унапређењу кредитног рејтинга, су отпорност српске економије на последице изазване пандемијом коронавируса, стабилан ниво средњорочног раста, као и очекивања да ће индикатори фискалне одрживости у Србији и даље бити изнад просека групе земаља са “Ba” кредитним рејтингом. Побољшање кредитног рејтинга у јако нестабилним околностима, услед пандемије коронавируса COVID-19, огромна је потврда економског напретка и резултата које је остварила Република Србија уз континуирану примену мера фискалне консолидације.

МЕЂУНАРОДНО ОКРУЖЕЊЕ

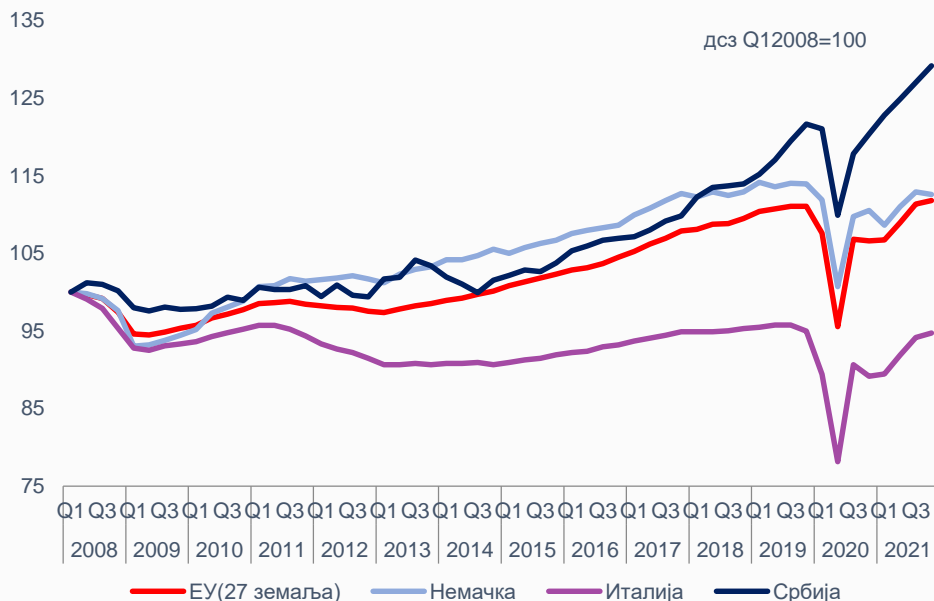
Према процени Евростата, привредни раст у четвртом кварталу 2021. године у ЕУ27 износио је 4,8% мг, а у еврозони 4,6%.

❖
Композитни PMI индекс еврозоне је у марту смањен за 0,6 поена, BCI је смањен за 0,12 поена, док је ESI индикатор опао за 5,4 поена.

❖
Инфлација у еврозони је у фебруару 2022. године убрзала на 5,9% мг. са 5,1% колико је износила у претходном месецу.

Према процени Евростата, привредни раст еврозоне и ЕУ у четвртом кварталу 2021. године износио је 4,6% и 4,8% мг, респективно.

Кретање БДП главних спољнотрговинских партнера Србије

БДП (реалне стопе раста, %)

	2020	2021*	2022*
Еврозона	-6,4	5,2	3,9
Главни спољнотрговински партнери РС			
Италија	-8,9	6,2	3,8
Немачка	-4,6	2,7	4,6
Босна и Херцеговина	-4,3	2,8	3,2
Румунија	-3,9	7,0	5,1
Руска Федерација	-3,0	3,9	2,6
Црна Гора	-15,3	10,7	6,4

* Пројекција

Извор: ММФ WEO јануар 2022. и октобар 2021.

Економска активност наших највећих спољнотрговинских партнера, пре свега Немачке и Италије, али и у свим другим земљама ЕУ, након пада у 2020. години постепено се опорављала током 2021. године.

Према процени Евростата, Немачка привреда је у четвртом кварталу 2021. године забележила пад у односу на претходни квартал од 0,3%, док је међугодишњи раст износио 1,8%. Економију Италије у истом кварталу карактерише раст економске активности од 0,6% у поређењу са претходним кварталом, односно раст од 6,2% у односу на исти квартал претходне године.

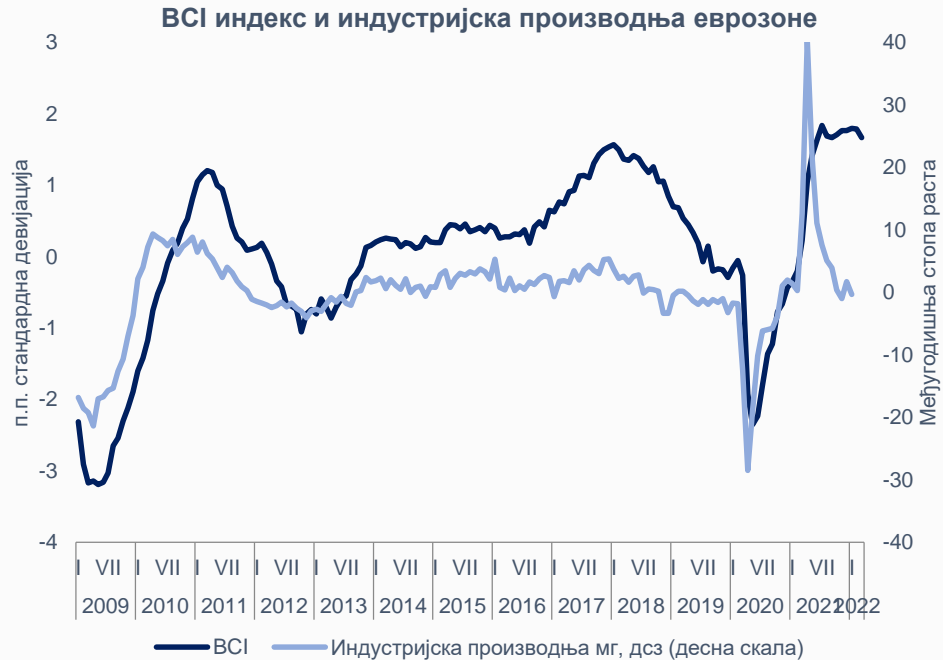
Економска кретања европске економије су у 2021. години донекле била под негативним утицајем услед пандемије коронавируса, међутим приметан је тренд опоравка. Након неповољног првог квартала, бележи се раст економске активности током остатка године.

Према јануарским проценама ММФ WEO, економска активност у еврозони наставља да се опоравља од рецесије изазване пандемијом. Након раста БДП у 2021. години од 5,2%, привредни раст ће у 2022. успорити на 3,9%, а затим на 2,5% у 2023. години. Треба истаћи да су ризици остварења пројекције значајно асиметрични наниже услед новоноастих геополитичких тензија и сукоба у Украјини.

ЕЦБ је у марту донела одлуку да задржи референтну каматну стопу на рекордно ниском нивоу од 0%. Такође, спровођење додатних операција дугорочног рефинансирања под повољнијим условима је смањено, а та динамика ће се наставити ради прилагођавања монетарне политике растућој инфлацији.

ФЕД је у марту одлучио да повећа референтну стопу на распон од 0,25 до 0,50%.

Растуће геополитичке тензије и заоштравање економских и политичких односа одражавају се на индикаторе економске активности и пословне климе.

Композитни PMI индекс еврозоне је смањен са 55,5 поена у фебруару на 54,9 поена у марту, док је ESI индекс опао на 108,5 поена (пад од 5,4 поена). Кретање ова два индикатора праћено је погоршањем показатеља пословне климе – BCI.

Динамика PMI индекса еврозоне у марту 2022. године (54,9 поена) указује на наставак раста и побољшање економске активности будући да је вредност индекса наставила да расте изнад границе од 50 поена. Сектор услуга је наставио да бележи раст економске активности, као и сектор производње.

ESI индикатор је забележио пад у марту, а погоршање расположења у еврозони резултат је пада поверења код потрошача, као и у сектору трговине и индустрије и док је сектор грађевинарства остао непромењен, услужни сектор је благо порастао. Забележен је и пад BCI индекса на 1,67 поена, што је пад од 0,12 поена у односу на претходни месец.

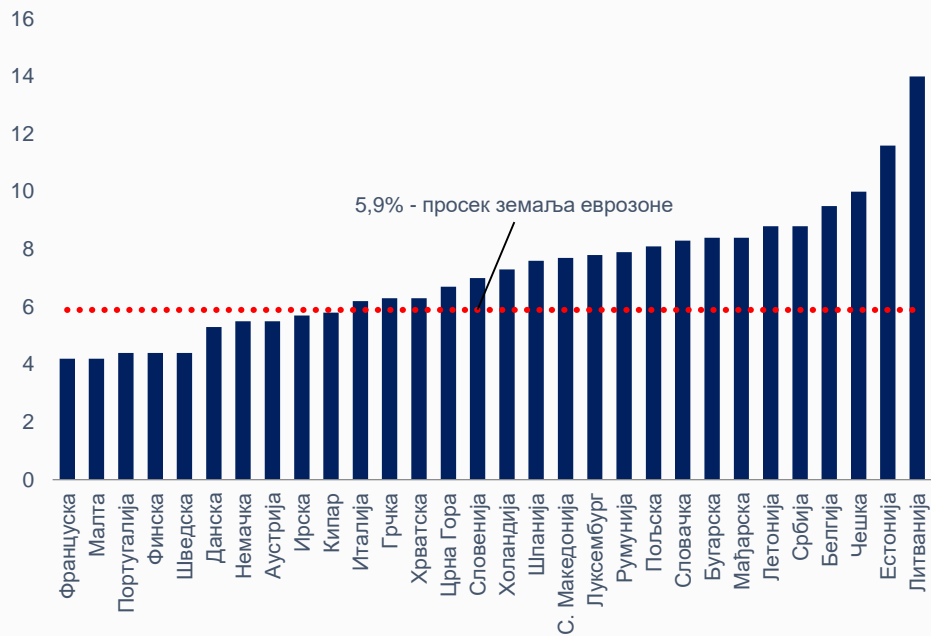
PMI композитни индекс еврозоне који објављује компанија Markit Ltd. се базира на оригиналним подацима из анкета прикупљених из репрезентативног узорка од 5,000 производних и услужних предузећа. Методологија израде овог индекса прати промене у запослености, ценама, продаји и залихама. Вредност индекса изнад 50 указује на побољшање економске активности, док вредност испод 50 указује на погоршање.

Индекс економског расположења (ESI) је развијен од стране Генералног директората за привреду и финансије Европске комисије. Добија се на бази одговора на упитник који се спроводи у неколико области: прерађивачка индустрија, грађевинарство, трговина на мало, услуге и финансијске услуге. Вредност индекса изнад 100 указује на побољшање економске активности, док вредност испод 100 указује на погоршање.

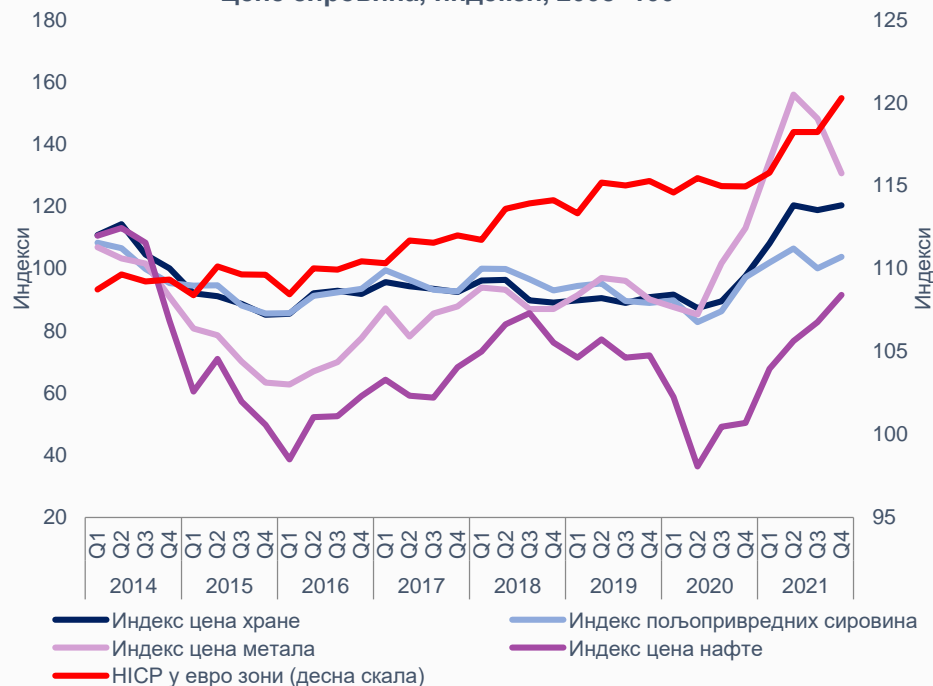
Индикатор пословне климе (BCI) је базиран на процени производње, поруџбина и залиха, као и текућих и будућих очекивања привредника. BCI индекс одступа од индустријског индикатора поверења према броју инпута које процењује, и зато се изражава у облику стандардне девијације.

Међугодишња инфлација у еврозони је убрзала са 5,1% у јануару, на 5,9% у фебруару.

Инфлација, фебруар 2022. године, међугодишње стопе, %

Цене сировина, индекси, 2008=100

Извор: ММФ, Евростат

У фебруару 2022. године, највећи допринос годишњој стопи инфлације дали су сектори енергије (3,12 п.п.), услуга (1,04 п.п.), хране алкохола и дувана (0,90 п.п.) и индустријских добара (0,81 п.п.).

Укупна инфлација у еврозони је повећана у Q4 2021. у односу на претходни квартал. Према мартовској пројекцији ЕЦБ, очекује се да ће инфлација достићи врх од 5,1% у 2022. години, услед снажних шокова на тржишту енергената, а затим се очекује постепено опадање на 2,1% и 1,9% у 2023. и 2024. години, респективно.

Цена нафте типа Урал, према подацима ОПЕК, у фебруару је износила 94,94 \$/барел, што је 10,1% више у односу на претходни месец. Од почетка 2022. године, цена је виша за 55,5% у односу на исти период 2021. године, и износила је 90,48 \$/барел.

Цене пољопривредних производа забележиле су раст од 2,1% у фебруару 2022. године у односу на претходни месец, док је цена хране порасла за 4,9%. Цене основних метала су у просеку порасле за 3,7% у односу на претходни месец.

Република Србија
Министарство финансија

СЕКТОР ЗА МАКРОЕКОНОМСКЕ И ФИСКАЛНЕ АНАЛИЗЕ И ПРОЈЕКЦИЈЕ

Контакт: macro.fiscal@mfin.gov.rs